

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Ochrana podnikatelských aktivit pojištěním
Markéta Libiaková

Bakalářská práce
2019

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Markéta Libiaková**
Osobní číslo: **E16471**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Ekonomika a provoz podniku**
Název tématu: **Ochrana podnikatelských aktivit pojištěním**
Zadávající katedra: **Ústav matematiky a kvantitativních metod**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce: Analyzovat pojištění podnikatelských rizik jako vhodného nástroje ochrany podnikatelských aktivit a porovnat nabídky pojištění tohoto typu na pojistném trhu v ČR.

Osnova:

- Klasifikace podnikatelských rizik.
- Proces řízení rizik.
- Charakteristika pojistných produktů pro podnikatele.
- Výběr, popis a porovnání vybraných pojistných produktů pro podnikatele na českém pojistném trhu.

Rozsah grafických prací: –
Rozsah pracovní zprávy: cca 50 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

DUCHÁČKOVÁ, E. Pojištění a pojišťovnictví. Praha: Ekopress, 2015. 305 s. ISBN 978-80-87865-25-5.

DUCHÁČKOVÁ, E., DAŇHEL, J. Teorie pojistných trhů. Praha: Professional Publishing, 2010. 216 s. ISBN 978-80-7431-015-7.

MARTINOVIČOVÁ, D., ČEJKOVÁ, V. Poistenie rizík malých a stredných podnikov. Bratislava: Iura Edition, 2013. 250 s. ISBN 978-80-8078-672-4.

SYNEK, M. Manažerská ekonomika. 5., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2011. 471 s. ISBN 978-80-247-3494-1.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Pavla Jindrová, Ph.D.

Ústav matematiky a kvantitativních metod

Datum zadání bakalářské práce: **3. září 2018**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2019**

doc. Ing. Romana Provozníková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Marcela Kožená, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 3. září 2018

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 9/2012, bude práce zveřejněna v Univerzitní knihovně a prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. 4. 2019

Markéta Libiaková

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala vedoucí mé práce Mgr. Pavle Jindrové, Ph.D., za její vstřícnost, odbornou pomoc a cenné rady, které mi pomohly při zpracování tématu, který je předmětem mé bakalářské práce.

ANOTACE

Předmětem bakalářské práce je analýza pojištění podnikatelských rizik jako vhodného nástroje ochrany podnikatelských aktivit. Práce se nejprve zabývá vymezením pojmů podnik a podnikání, následně riziky, které na podnikatelské subjekty působí, klasifikací těchto rizik a procesem jejich řízení. Dále se práce zabývá pojištěním, zejména pojištěním podnikatelských subjektů jako jednou z metod snižování rizik. Jsou představeny pojistné produkty vybraných pojišťoven a srovnány vybrané aspekty podnikatelského pojištění na českém pojistném trhu.

KLÍČOVÁ SLOVA

Podnikání, riziko, risk management, pojištění.

TITLE

Protection of Business Activities by Insurance

ANNOTATION

The aim of this bachelor thesis is analysis of professional liability insurance as a suitable tool for protection of business activities. The thesis deals with definition of the concepts of enterprise and business, then risks that business can face to, classification of these risks and risk management. It also deals with insurance, especially professional liability insurance as one of the methods of risk mitigation. Products of selected insurance companies operating on the Czech market are presented and subsequently compared on selected aspects.

KEYWORDS

Business, risk, risk management, insurance.

OBSAH

Seznam obrázků	9
Seznam tabulek.....	10
Seznam zkratk	11
Úvod.....	12
1 Podnik a podnikání.....	13
1.1 Právní formy podnikání.....	14
1.1.1 Živnost.....	14
1.1.2 Obchodní společnosti	16
1.2 Podniky a podnikatelé v České republice.....	17
2 Riziko	20
2.1 Klasifikace rizik.....	20
2.1.1 Podle povahy jevu	21
2.1.2 Podle příčiny vzniku.....	21
2.1.3 Podle velikosti.....	21
2.1.4 Rizika interní a externí	24
2.1.5 Rizika systematická a nesystematická.....	25
2.1.6 Věcná klasifikace rizik podnikatelských subjektů	26
2.1.7 Rizika komplexní a elementární.....	26
2.1.8 Podle pojistitelnosti	26
2.2 Proces řízení rizik	27
2.2.1 Fáze procesu řízení rizik.....	28
2.2.2 Rizika zkoumaná v rámci risk managementu	28
2.2.3 Nejvýznamnější podnikatelská rizika.....	29
2.2.4 Metody snižování rizik	30
3 Pojištění.....	34
3.1 Úvod do pojišťovnictví	34
3.2 Pojem pojištění	34
3.3 Účastníci pojistného vztahu.....	35
3.4 Členění pojištění	35

3.4.1	Základní klasifikace pojištění	36
3.4.2	Členění pojištění z právního hlediska.....	36
3.4.3	Členění pojištění podle způsobu tvorby rezerv.....	36
3.4.4	Členění podle druhu krytých rizik.....	37
3.4.5	Členění pojištění podle předmětu pojištění	37
3.5	Pojistné plnění	37
3.5.1	Formy pojištění	38
4	Pojištění podnikatelských subjektů.....	40
4.1	Pojištění jako metoda snižování rizik	40
4.2	Pojištění podle podnikových činností	40
4.3	Charakteristiky vybraných pojistných produktů pro podnikatele.....	42
4.4	Srovnání vybraných aspektů podnikatelského pojištění na českém pojistném trhu 44	
4.4.1	Obecné výluky z pojištění.....	45
4.4.2	Zachraňovací náklady.....	45
4.4.3	Předmět pojištění majetku podnikatelů	47
4.4.4	Pojistná nebezpečí pojištění majetku podnikatelů	48
4.5	Pojistné produkty pro podnikatele na českém pojistném trhu.....	48
4.5.1	Kooperativa.....	49
4.5.2	Česká pojišťovna.....	50
4.5.3	Allianz	51
4.5.4	ČSOB Pojišťovna	52
	Závěr.....	55
	Použitá literatura.....	56
	Přílohy.....	61

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Graf počtu ekonomických subjektů v jednotlivých letech.....	18
Obrázek 2: Graf počtu soukromých podnikatelů v jednotlivých letech	18
Obrázek 3: Graf počtu obchodních společností v jednotlivých letech	19

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Pětistupňový systém členění rizik dle velikosti	22
Tabulka 2: Pětistupňový systém ve vztahu k podniku	23
Tabulka 3: Třístupňový systém členění rizik dle velikosti	23
Tabulka 4: Třístupňový systém ve vztahu k podniku	23
Tabulka 5: Interní rizikové faktory	24
Tabulka 6: Externí rizikové faktory	25
Tabulka 7: Věcná klasifikace rizik podnikatelských subjektů	26
Tabulka 8: Top 10 rizik pro firmy po celém světě	30
Tabulka 9: Pojistné produkty podle rizik podnikových činností	41
Tabulka 10: Výše náhrad za zachraňovací náklady	46

SEZNAM ZKRATEK

Allianz	Allianz pojišťovna, a.s.
Česká pojišťovna	Česká pojišťovna a.s.
ČR	Česká republika
ČSOB Pojišťovna	ČSOB Pojišťovna, a.s., člen holdingu ČSOB
EUR	Euro
Kč	Koruna česká
Kooperativa	Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group

ÚVOD

V současné době je podnikatelské prostředí prostoupené spektrem nejrůznějších rizik a poznamenané cyklickým opakováním ekonomických konjunktur a recesí. Tato skutečnost nutí podnikatelské subjekty přistupovat k řešení problematiky možných rizik jako k jedné ze základních součástí podnikatelské reality.

Rizika mohou mít na podnikatele negativní vliv a v důsledku jejich realizace mohou vznikat různě velké škody. Podnikatel by měl být schopen tato rizika rozpoznávat a řídit.

Tato bakalářská práce se nejprve zaměřuje na podstatu podnikání a jeho právních forem a dále na různá rizika, která působí na jednotlivé ekonomické subjekty. Obsahem první části je klasifikace rizik podle různých hledisek, rozbor procesu jejich řízení a možné metody jejich snižování.

Druhá část práce se věnuje nástroji pojištění obecně, jeho členění a klasifikaci. Především je analyzováno podnikatelské pojištění jako jeden z možných efektivních nástrojů řešení negativních dopadů podnikatelských rizik. Jsou zde vymezeny druhy a charakteristiky tohoto pojištění. Pozornost je věnována popisu vybraných pojistných produktů, které jsou nabízeny podnikatelům na českém pojistném trhu významnými pojišťovacími institucemi. Nabídka pojištění podnikatelů bude porovnávána na základě vybraných aspektů pojistných podmínek pojištění majetku.

1 PODNIK A PODNIKÁNÍ

V českém právním řádu byl od roku 1992 do roku 2013 pojem podnik definován v zákoně č. 513/1991 Sb., obchodním zákoníku, jako soubor hmotných, osobních a nehmotných složek podnikání, k němuž náleží předměty, práva a další majetkové hodnoty, které patří podnikajícímu subjektu a slouží k provozování podniku nebo mají k tomuto účelu sloužit. (Zákon č. 513/1991 Sb.)

Obchodní zákoník dále upravoval pojem podnikání, a to jako soustavnou činnost, kterou provádí samostatně podnikatel vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku. Podnikatelem je podle Obchodního zákoníku (Zákon č. 513/1991 Sb.):

- a) osoba zapsaná v obchodním rejstříku,
- b) osoba, která podniká na základě živnostenského oprávnění,
- c) osoba, která podniká na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů,
- d) osoba, která provozuje zemědělskou výrobu a je zapsána do evidence podle zvláštního předpisu.

Obchodní zákoník byl zrušen k 1. lednu 2014 a částečně nahrazen zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech. Právní úpravu závazkových vztahů nyní nalezneme v zákoně č. 89/2012 Sb., občanském zákoníku, který nabyl účinnosti 1. ledna 2014.

Občanský zákoník definuje podnik jako obchodní závod, kterým rozumí podnikatelem vytvořený organizovaný soubor jmění, který podnikatel užívá k provozování své činnosti a tvoří ho vše, co slouží k provozu podnikání. Podnikatel je osoba samostatně vykovávající soustavnou výdělečnou činnost za účelem dosažení zisku živnostenským nebo obdobným způsobem na jeho vlastní účet a odpovědnost. Za podnikatele považuje osobu zapsanou v obchodním rejstříku. (Zákon č. 89/2012 Sb.)

Dle literatury můžeme podnik chápat jako určitý subjekt, jehož činností se mění vstupy na výstupy, tedy dochází k transformaci zdrojů ve statky. Podnik, tedy jeho prostředky, zdroje, majetek a práva pak užívá podnikatel ke svým podnikatelským aktivitám. Podnikatelem se rozumí osoba, která realizuje své podnikatelské aktivity a s tím přijímá rizika spojená s možností rozšíření nebo ztráty vlastního kapitálu. S osobou podnikatele jsou spojovány určité rysy osobnosti a charakteru, které spoluvytváří předpoklad úspěchu podnikání. Jsou to například schopnosti organizační, schopnosti využití příležitostí a zdrojů, vytyčování cílů

a prokázání nasazení, vytrvalost a úsilí při jejich plnění a také ochota podstupování rizika. (Veber, Srpová a kolektiv, 2012)

Podnikatelé zapisují zákonem dané údaje o sobě, případně o organizačních složkách svých podniků, do obchodního rejstříku, což je veřejný seznam vedený rejstříkovými soudy, do kterého může každý nahlížet. Do obchodního rejstříku se dále zapisují například obchodní společnosti a družstva. Obchodní rejstřík je upravován zákonem č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob. (Zákon č. 304/2013 Sb.)

Český statistický úřad zapisuje dle zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ekonomické subjekty do tzv. registru ekonomických subjektů. Za ekonomické subjekty jsou zde považovány fyzické osoby s postavením podnikatele, právnické osoby a organizační složky státu, které jsou účetními jednotkami. Registr ekonomických subjektů má charakter evidenční a je pravidelně aktualizován. (Zákon č. 89/1995 Sb.; Český statistický úřad, 2016)

1.1 Právní formy podnikání

Podniky mohou nabývat několika různých právních forem podnikání.

Mezi základní právní formy podnikání se řadí samostatní podnikatelé, obchodní společnosti, družstva, státní podniky, evropská hospodářská zájmová sdružení, evropské společnosti, evropské družstevní společnosti a ostatní. Obchodní společnosti se dále rozdělují na osobní společnosti a kapitálové společnosti. Mezi osobní společnosti se řadí veřejné obchodní společnosti a komanditní společnosti, mezi kapitálové společnosti se řadí společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti. (Synek a kolektiv, 2011)

Pro potřeby této práce se budeme nadále zabývat samostatnými podnikateli, tedy živnostníky, a obchodními společnostmi.

1.1.1 Živnost

Podmínky živnostenského podnikání upravuje zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Podnikatelem se dle tohoto zákona rozumí osoba provozující živnost splňující podmínku plné svéprávnosti a bezúhonnosti. Živností se rozumí soustavná činnost, kterou podnikatel provozuje samostatně, vlastním jménem a na vlastní odpovědnost. Cílem je dosažení zisku. Živnost může provozovat jak fyzická, tak i právnická osoba.

Některé činnosti, jako například činnosti lékařů, farmaceutů, advokátů, notářů či auditorů, nejsou dle zákona o živnostenském podnikání živnostmi, ale svobodnými povoláními, které jsou upravovány jinými zákony. (Zákon č. 455/1991 Sb.)

Zákon v některých případech vyžaduje prokázání odborné nebo jiné způsobilosti, a to proto, aby nebylo ohroženo zdraví nebo ochrana majetku. (Synek a kolektiv, 2011)

Živnosti se dělí na živnosti ohlašovací a na živnosti koncesované. (Zákon č. 455/1991 Sb.)

Živnosti ohlašovací

Živnostmi ohlašovacími jsou živnosti řemeslné, vázané a volné.

Živností řemeslnou je například řeznictví a uzenářství, hodinářství, zlatnictví a klenotnictví, vodoinstalatérství, topenářství, zednictví či kosmetické služby. Odborná způsobilost se prokazuje dokladem o ukončení středního vzdělání v daném oboru (výučním listem, maturitním vysvědčením) nebo dokladem o ukončení vyššího odborného vzdělání nebo vysokoškolského vzdělání v daném oboru či uznáním odborné kvalifikace.

U **vázaných živností** je podmínkou odborná způsobilost, konkrétně dle předmětu podnikání, prokazovaná například vysokoškolským vzděláním zaměřeným na daný obor, praxí v oboru, profesním osvědčením nebo osvědčením o rekvalifikaci. Do vázaných živností patří například provozování autoškoly, psychologické poradenství a diagnostika či činnost účetních poradců.

Volná živnost může být provozována bez prokázání odborné nebo jiné způsobilosti a jde například o poskytování služeb pro zahradnictví, zpracování dřeva, výrobu obuvi, ubytovací služby nebo překladatelskou činnost.

Zařazení jednotlivých živností je uvedeno v přílohách č. 1, 2 a 4 zákona o živnostenském podnikání. (Zákon č. 455/1991 Sb.)

Živnosti koncesované

Živnostmi koncesovanými jsou například vývoj a výroba výbušnin a munice, zbraní a střeliva nebo ochrana majetku a osob. Požadavky na odbornou způsobilost jsou zde nejpřísnější a spolu se seznamem koncesovaných živností jsou uvedeny v příloze č. 3 zákona o živnostenském podnikání. Koncesí se rozumí státní povolení k provozu živnosti. O vydání koncese se žádá u živnostenského úřadu. (Zákon č. 455/1991 Sb.)

Živnost se provozuje na základě živnostenského oprávnění. To zpravidla vzniká dnem ohlášení u ohlašovacích živností a dnem udělení koncese u koncesovaných živností. (Zákon č. 455/1991 Sb.)

1.1.2 Obchodní společnosti

Obchodní korporace, tedy obchodní společnosti a družstva, upravuje zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech.

Obchodní společnosti dělí na (Zákon č. 90/2012 Sb.):

1. osobní společnosti,
 - 1a. veřejné obchodní společnosti,
 - 1b. komanditní společnosti,
2. kapitálové společnosti,
 - 2a. společnosti s ručením omezeným,
 - 2b. akciové společnosti.

Veřejná obchodní společnost

Veřejnou obchodní společností se rozumí společnost alespoň dvou osob účastnících se na jejím podnikání, případně na správě jejího majetku. Tyto osoby jsou společníky a ručí za dluhy společnosti společně a nerozdílně. Jejich podíly ve společnosti jsou stejné, pokud není ve společenské smlouvě jiné ujednání. Společenská smlouva dále stanovuje vkladové povinnosti společníků. Zisk a ztráta se rozděluje rovným dílem mezi společníky. (Zákon č. 90/2012 Sb.)

Komanditní společnost

Komanditní společnost je společnost, v níž komanditista ručí za její dluhy omezeně a komplementář neomezeně. Podíly jednotlivých společníků závisí na jejich vkladech dle společenské smlouvy. Komanditisté ručí za dluhy společnosti do výše komanditní sumy (uvedena ve společenské smlouvě) nebo do výše nesplacených vkladů. Zisk a ztráta se rozděluje zpravidla na polovinu mezi komplementáře a společnost. (Zákon č. 90/2012 Sb.)

Společnost s ručením omezeným

Společnost s ručením omezeným je společnost, jejíž společníci plní vkladovou povinnost dle společenské smlouvy, přičemž je minimální výše vkladu stanovena na 1 Kč. Za dluhy ručí společně a nerozdílně do výše nesplněné vkladové povinnosti a zisk je rozdělován na základě poměrů podílů. (Zákon č. 90/2012 Sb.)

Akciová společnost

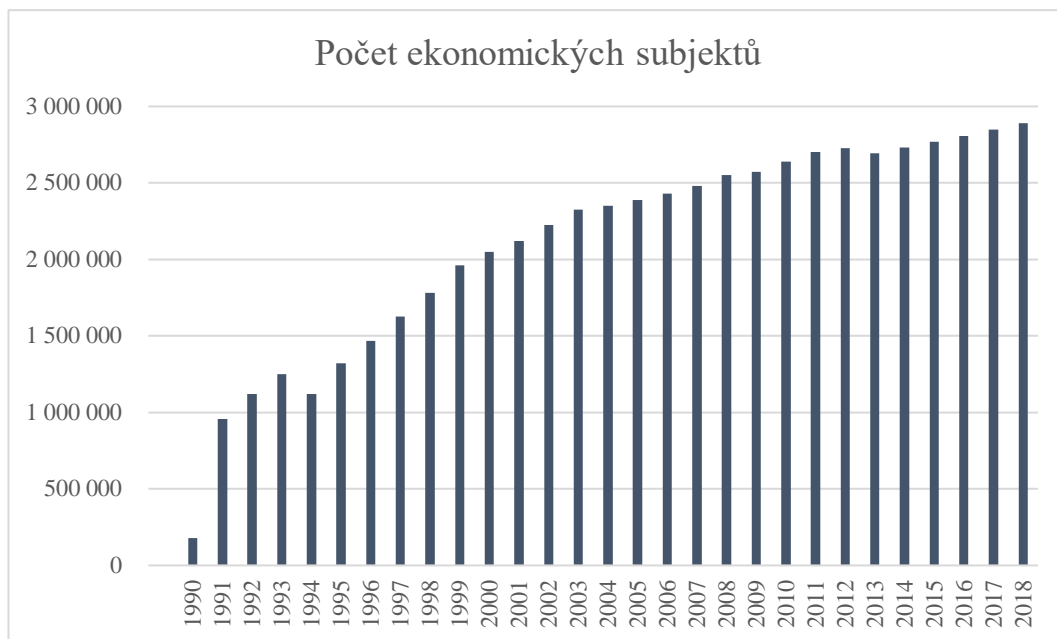
Akciová společnost se vyznačuje rozvržením základního kapitálu do určitého počtu akcií. Minimální výše základního kapitálu je stanovena na 2 000 000 Kč nebo 80 000 EUR. Akcionáři mají vkladovou povinnost (plní ji splacením emisního kurzu akcií) a právo na podíl na zisku podle poměru jejich podílu k základnímu kapitálu. (Zákon č. 90/2012 Sb.)

1.2 Podniky a podnikatelé v České republice

Český statistický úřad na základě dat v Registru ekonomických subjektů pravidelně zpracovává tzv. organizační statistiku. Tato statistika udává počty ekonomických subjektů v jednotlivých letech na základě dat v Registru ekonomických subjektů.

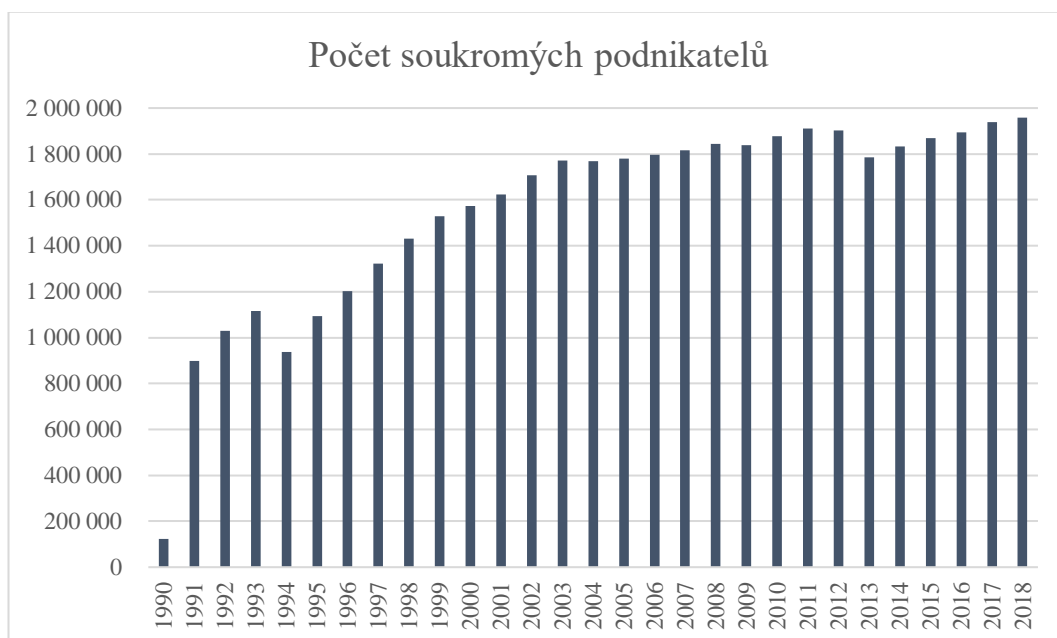
Tabulka počtu ekonomických subjektů v příloze A uvádí celkový počet zapsaných ekonomických subjektů a dále tento počet rozpočítává do kategorií dle vybraných právních forem. V uvedené tabulce jsou tyto počty zaznamenány pro roky 1990 až 2018.

Jak je patrné z dané tabulky v příloze A a jak je vidět na následujících grafech (obrázky 1, 2 a 3), v průběhu sledovaných let stoupal celkový počet ekonomických subjektů, a to z 178 993 na 2 889 422. Zároveň se měnila i vnitřní struktura. Největší zastoupení mají soukromí podnikatelé, kteří v roce 2018 tvořili celkem 67,8 % z celkového počtu ekonomických subjektů. Naopak trvale klesá počet státních podniků. Zatímco v roce 1990 jich bylo 3 505, v roce 2018 pouze 159, což představuje pokles na pouhých 4,5 % z původního počtu. Uvedené informace patrné z přílohy A jsou prezentovány na grafu počtu ekonomických subjektů, počtu soukromých podnikatelů a počtu obchodních společností (obrázky 1, 2 a 3), kde je možné pozorovat rostoucí tendence ve sledovaném období. (Český statistický úřad, 2019)

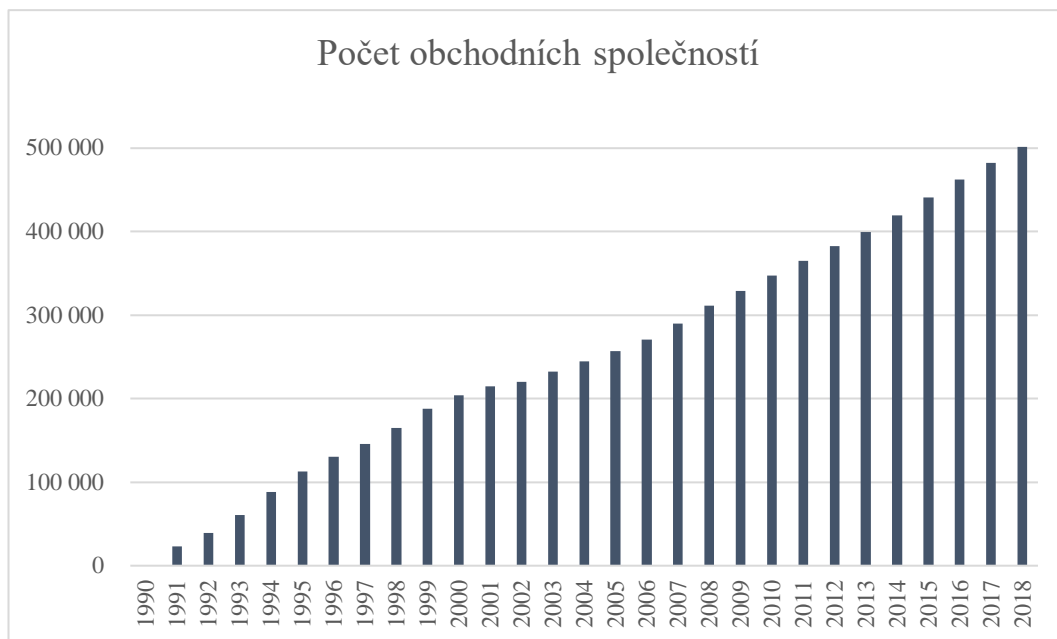
Obrázek 1: Graf počtu ekonomických subjektů v jednotlivých letech

Zdroj: vlastní zpracování podle Českého statistického úřadu, 2019

Obrázek 2: Graf počtu soukromých podnikatelů v jednotlivých letech

Zdroj: vlastní zpracování podle Českého statistického úřadu, 2019

Obrázek 3: Graf počtu obchodních společností v jednotlivých letech

Zdroj: vlastní zpracování podle Českého statistického úřadu, 2019

2 RIZIKO

Chce-li být podnikatel či podnik úspěšný, musí být schopen vyrovnat se s určitým rizikem, tedy souborem vlivů, které mohou být příčinou neúspěchu. (Martinovičová a Čejková, 2013)

Historický výklad pojmu riziko není v literatuře jednotný. Dle Smejkal a Raise (2013) pochází riziko z italského slova „risico“, kde se výraz „risico“ používal v kontextu s lodní plavbou a vyjadřoval úskalí, kterému se měli plavci vyhnout. Dle Martinovičové (2007) vychází pojem riziko z arabského slova „risk“, které vystihovalo buď příznivou, nebo nepříznivou událost.

Obecně riziko chápeme jako určité nebezpečí vzniku škody nebo poškození, ztráty, zničení, eventuálně neúspěchu při podnikání. Jednoznačná definice pojmu riziko však neexistuje. Můžeme jím rozumět například určité odchýlení skutečných výsledků od těch, které jsme očekávali, nebo variabilitu výsledků a s tím spojenou nejistotu jejich dosažení. Pokud riziko chápeme jako odchylku od cíle, která má negativní (zápornou) povahu, jedná se o tzv. čisté riziko. Pokud taková odchylka může být jak negativní, tak i pozitivní, například vznik zisku nebo ztráty, jde o tzv. spekulativní riziko.

Na podnikatelská rizika lze v obecné rovině nahlížet dvěma způsoby. Pozitivní náhled znamená, že spolu s rizikem přichází naděje na vyšší úspěch a zisk. Negativním náhledem můžeme rozumět zhoršení hospodářských výsledků. (Smejkal a Rais, 2013)

S pojmem riziko je úzce spojen pojem nejistota. Rizikem můžeme rozumět určitou situaci, u které známe pravděpodobnost, že nastane, avšak u nejistoty se jedná o situace, u kterých tyto pravděpodobnosti jejich nastání neznáme. (Martinovičová, 2007)

U jednotlivých rizik je nutné rozlišovat nejen jejich výši, ale také jejich frekvenci a závažnost. Mezi četností a závažností převažují tyto vztahy (Martinovičová a Čejková, 2013):

1. Vysoká četnost událostí s nízkou závažností rizika,
škody jsou zde časté, nejsou ale vážné,
2. Nízká četnost událostí s vysokou závažností rizika,
škody nenastávají často, ale způsobují vysoké a značné náklady.

2.1 Klasifikace rizik

Klasifikace rizik do jednotlivých skupin je vhodná zejména pro jejich lepší pochopení a získání představy o jejich povaze, významu a velikosti.

Rizika lze členit do mnohých kategorií dle více hledisek, přičemž na tuto problematiku neexistuje jednotný náhled. (Martinovičová, 2007)

V této práci budou nyní uvedeny vybrané způsoby klasifikace rizik podle různých hledisek.

2.1.1 Podle povahy jevu

Na základě povahy jevu můžeme rizika dělit na spekulativní a čistá.

Jak již bylo zmíněno výše, následkem spekulativního rizika může být záporná i kladná odchylka. Tato rizika podnikatel podstupuje dobrovolně, protože doufá, že jejich výsledkem bude zisk.

Riziko čisté je takové riziko, které způsobuje výlučně negativní odchylky od cíle a na základě této jeho povahy bude tedy předmětem pojištění.

Čistá rizika lze dále dělit na rizika objektivní a subjektivní. Zatímco objektivní riziko vzniká nezávisle na lidské činnosti, subjektivní riziko je s lidskou činností spjato, a to ať už je tato činnost vědomá či nevědomá. Mezi objektivní rizika patří například rizika způsobená přírodními katastrofami. Subjektivní rizika vznikají zpravidla lidskou chybou způsobenou na základě jejich neopatrnosti, na schopnostech a charakterových vlastnostech. (Ducháčková, 2015; Martinovičová 2007)

2.1.2 Podle příčiny vzniku

Dle příčiny vzniku můžeme rizika rozdělit na přírodní rizika a na rizika vyvolaná lidským faktorem. Rizika vyvolaná lidským faktorem lze dále rozdělit na rizika, která jsou způsobena přímo lidmi a na rizika technická, kde se bere v úvahu to, že technické prostředky jsou výsledkem činnosti lidí. (Ducháčková, 2015)

2.1.3 Podle velikosti

Na základě četnosti a závažnosti můžeme rizika členit dle velikosti. Využíváme k tomu tzv. pětistupňový systém s pěti velikostmi rizika, případně zjednodušený třístupňový systém se třemi velikostmi rizika (ten je užíván hlavně u malých a středních podniků).

Pětistupňový systém člení rizika na zanedbatelná, malá, střední, velká a katastrofická. Třístupňový systém člení rizika pouze na malá, střední a velká. Dělení rizik dle tohoto systému

a to, jak se podniky při jejich realizaci vyrovnávají se škodami a jaký vliv mají rizika na procesy podniku je znázorněno v následujících tabulkách 1 až 4.

Lze říci, že rizika zanedbatelná a malá způsobují škody, se kterými se podniky zpravidla vyrovnávají snadno a na jejichž likvidaci není potřeba vynaložení velkých nákladů. Odstranění škod způsobených středními riziky si již žádá náklady vyšší. Podniky čerpají finanční rezervy, pokud ale nestačí, musí si kapitál vypůjčit. Velká rizika podniky citelně poškozují, ohrožují jejich samotné fungování a vyžadují vysoké náklady na odstranění škod. Katastrofická rizika způsobují škody vedoucí k zastavení výroby. Odstranění těchto škod může vyžadovat financování více různými formami. (Martinovičová, 2007)

Tabulka 1: Pětistupňový systém členění rizik dle velikosti

četnost	5	S	V	Z	Z	K
	4	M	S	V	Z	K
	3	M	S	V	Z	Z+K
	2	M	S	V	Z	Z+K
	1	M	S	V	Z	Z
	1	2	3	4	5	
	závažnost					

Zdroj: vlastní zpracování podle Martinovičové, 2007

Tabulka 2: Pětistupňový systém ve vztahu k podniku

velikost rizika	označení	vyrovnávání škod	vliv na výrobní proces
zanedbatelné	M	nízké náklady	žádný
malé	S	čerpání finanční rezervy v malém rozsahu	velmi malý
střední	V	čerpání finanční rezervy	zpomalení
velké	Z	čerpání finančních a hmotných rezerv, případně jiná forma financování škod	dlouhodobé ohrožení hospodářského procesu
katastrofické	K	čerpání finančních a hmotných rezerv a jiná forma financování škod	dlouhodobé zastavení výroby

Zdroj: vlastní zpracování podle Martinovičové, 2007

Tabulka 3: Třístupňový systém členění rizik dle velikosti

četnost	3	S	V	V
	2	M	S	V
	1	M	M	S
		1	2	3
	závažnost			

Zdroj: vlastní zpracování podle Martinovičové, 2007

Tabulka 4: Třístupňový systém ve vztahu k podniku

velikost rizika	označení	vyrovnávání škod	vliv na výrobní proces
malé	M	z vlastních zdrojů	žádný
střední	S	půjčení kapitálu	velmi malý
velké	V	velmi nákladné	dlouhodobé ohrožení hospodářského procesu

Zdroj: vlastní zpracování podle Martinovičové, 2007

2.1.4 Rizika interní a externí

Podle příčiny vzniku rozlišujeme rizika interní a externí.

Interní rizika vznikají a projevují se přímo uvnitř podniku a jejich dělení je vymezeno v tabulce 5. Jednotlivé faktory interních rizik spolu úzce souvisí a společně pak tvoří celkové vnitřní riziko. (Martinovičová, 2007)

Tabulka 5: Interní rizikové faktory

Skupina faktorů rizik	Základní faktory rizik
<p style="text-align: center;">Faktory rizik vznikající v invenci a vnitřních změnách podniku</p>	projekce, technická příprava výroby, schopnosti připravovat inovace
	suroviny, materiál, kooperace
	energie
	stroje, zařízení, technické prostředky
	zabezpečení budov a staveb
	technologické postupy
	zabezpečení informační technologie
	komunikační systémy
	výrobky a služby
	dopady provozu zařízení na pracovníka
	dopady provozu na životní prostředí
	profesní a kvalifikační struktura zaměstnanců
	adekvátnost školení a vzdělávání
	bezpečnost práce
	úroveň vedení lidí
dodržování etických kodexů	
<p style="text-align: center;">Faktory rizik efektivnosti činnosti podniku</p>	komplexní inovace
	úroveň marketingu
	úroveň tržeb
	platební schopnost
	náklady
	efektivnost investic
	úroveň plánování
	úroveň organizování
	úroveň kontroly

Zdroj: Martinovičová, 2007

Externí rizika jsou vyvolána vnějšími hrozbami a obvykle působí škody více ekonomickým subjektům najednou. Jde o faktory rizik vyplývajících z prostředí podniku a jsou uvedeny v tabulce 6. (Martinovičová, 2007)

Tabulka 6: Externí rizikové faktory

Skupina faktorů rizik	Základní faktory rizik
Technická	vývoj nových produktů konkurentů
	vývoj nových technických prostředků
	vývoj nových materiálů
	problémy s dodávkami od dodavatelů
	ekologická čistota vstupních zdrojů
	bezpečnostní situace
	živelné pohromy
Ekonomická	hrozby konkurentů
	výše poptávky
	dodací podmínky
	solventnost partnerů
	vývozně dovozní politika
	daňová politika
	ekonomická stabilita státu
	cenové změny výrobních činitelů
	úrokové míry
	směnné kurzy
Socio-politická	legislativa
	regulace zaměstnanosti
	kriminalita
	veřejné mínění
	mezinárodní stabilita státu
	ochranářská politika státu

Zdroj: Martinovičová, 2007

2.1.5 Rizika systematická a nesystematická

Podle toho, zda jsou rizika závislá nebo nezávislá na ekonomickém vývoji rozlišujeme rizika systematická a nesystematická. Systematická rizika se mění dle ekonomického vývoje a mají vliv na všechny ekonomické subjekty. Jde například o celkové změny trhu, proto jsou někdy nazývány jako rizika tržní. Nesystematická rizika se vztahují pouze na konkrétní podniky

a bývají jednoznačně spojeny s jejich činností nebo podnikatelskými projekty. (Martinovičová, 2007)

2.1.6 Věcná klasifikace rizik podnikatelských subjektů

Členění rizik podle věcného obsahu vychází z podnikových činností a organizační struktury podniku. Tento typ členění není ustálen a pro potřeby konkrétního podniku může být pozměněn. V následující tabulce 7 je uvedena věcná klasifikace rizik podle Martinovičové (2007).

Tabulka 7: Věcná klasifikace rizik podnikatelských subjektů

Rizika	Původce rizika
výrobní	poruchy ve výrobních postupech a zařízeních, materiálech, energiích a výrobcích
ekonomická	poruchy v tocích a přeměnách aktiv a pasiv
obchodní	poruchy nákupu a prodeje výrobků a služeb
informační	poruchy v informačních souborech a operacích
sociální	zvláštní situace v životech pracovníků a v pracovních kolektivech
technická	poruchy v inovačních činnostech
logistická	poruchy v dopravě, skladování, balení a dalších logistických činnostech

Zdroj: vlastní zpracování podle Martinovičové, 2007

2.1.7 Rizika komplexní a elementární

Rizika komplexní a elementární souvisí s předchozí věcnou klasifikací rizik. Pokud lze riziko na základě jeho charakteru zařadit do více kategorií rizik dle věcného třídění, bude se jednat o riziko komplexní. Takové komplexní riziko je tvořeno více elementárními riziky. Elementární rizika se však mohou objevovat i samostatně.

Pokud na sebe rizika vzájemně navazují a v důsledku jednoho rizika vzniká druhé, označujeme je jako rizika příčinná a rizika finální. Zatímco u finálních rizik je potenciální škoda měřitelná, u rizik příčinných hovoříme pouze o zbytečně vynaložených nákladech. (Martinovičová a Čejková, 2013)

2.1.8 Podle pojistitelnosti

V rámci ochrany podnikatelských aktivit pojištěním je nutné o rizicích uvažovat buď jako o pojistitelných, nebo jako o nepojistitelných.

Pojistitelná rizika musí splňovat tzv. kritéria pojistitelnosti. Martinovičová (2007) uvádí čtyři taková kritéria, Ducháčková (2015) přidává ještě další dvě:

1. Nahodilost.

Pojistitelné je pouze takové riziko, které vznikne nahodile. Riziko vznikající opakovaně, na základě vůle nebo pokud je jistota, že nastane, pojistit nelze.

2. Jednoznačnost.

U jednotlivých rizik je nutná nesporná popsatelnost a prokazatelnost, která je zaznamenána v pojistné smlouvě a znemožní záměnu s jinými riziky.

3. Odhadnutelnost.

Pojistitel má znát pravděpodobnosti realizací rizik. Zároveň je třeba, aby byly ocenitelné škody způsobené realizací rizika.

4. Nezávislost.

Nemá existovat vazba mezi riziky a způsobovat změny v pravděpodobnostech realizace rizik.

5. Velikost.

Na základě výše škod způsobených realizací rizika pojistitel rozhoduje, zda velikost daného rizika unese.

6. Morální zásada.

Škody nesmí vznikat v rozporu s morálními zásadami a úkolem pojištění není takové škody krýt.

2.2 Proces řízení rizik

Problematikou řízení rizik se zabývá vědní obor risk management. Tento obor se snaží dosáhnout ochrany životů, majetku a životního prostředí využitím dostupných znalostí a dovedností technického a manažerského charakteru. Uplatněním risk managementu se ekonomický subjekt snaží rizika pochopit a následně usiluje o to, aby dopady těchto rizik redukoval, přenesl nebo ponechal. Cílem efektivního řízení rizik je, aby ponechaná rizika netvořila pro podnik hrozbu, která by mohla způsobit jeho zánik. (Ducháčková a Daňhel, 2010)

Veber (2009) risk managementem rozumí systematický a koordinovaný způsob práce s riziky, který má být prostoupen celou organizací.

2.2.1 Fáze procesu řízení rizik

Ducháčková a Daňhel (2010) rozdělují proces řízení rizik do následujících fází:

1. Identifikace rizika

První fáze je klíčovou fází risk managementu, kdy je nutné identifikovat jednotlivá rizika, katalogizovat je a zhodnotit jejich míru. To se provádí tzv. analýzou rizik. Z této fáze vychází a jsou na ní závislé následující fáze procesu.

2. Ovládání rizika

Na výsledky předchozí fáze navazuje fáze ovládání rizik, která se zabývá redukcí a eliminací rizik. Cílem je vytvořit požadavky na opatření, kterými se zabývá fáze třetí.

3. Finanční eliminace důsledků realizace rizika

Třetí fáze zahrnuje kontrolu rizika a jeho financování. Kontrola rizik se snaží realizacím rizik předcházet, případně se vyhýbat, nebo alespoň snižovat negativní dopady přijímáním opatření. Financování rizika se snaží zajistit finanční zdroje, které sníží negativní důsledky realizací rizik a tím se zabezpečí plynulé fungování ekonomické činnosti. Finanční eliminace rizika může být zabezpečena dvěma způsoby. Prvním je financování vlastními zdroji, druhým je transfer rizika, tedy pojištění. Pojištění představuje důležitý nástroj, kterým se podnik díky placení poplatku za pojištění zabezpečuje před placením neodhadnutelných škod vzniklých realizací rizik.

2.2.2 Rizika zkoumaná v rámci risk managementu

Dle literatury se vědní obor risk management zabývá těmito riziky (Ducháčková a Daňhel, 2010):

- fyzické ztráty, poškození majetku,
- škody na zdraví,
- odpovědnost za škody,

- přerušení ekonomické činnosti,
- chyby v řízení, nedbalost,
- technologická rizika,
- politická rizika,
- sociální rizika,
- rizika přírodního prostředí.

Rizika fyzických ztrát, poškození majetku, škody na zdraví, odpovědnosti za škody, přerušení činnosti, chyby v řízení a nedbalost jsou riziky, která lze řízením kontrolovat. Ostatní výše uvedená rizika jsou kontrolovatelná pouze v omezené míře. První čtyři výše uvedená rizika se dají považovat za rizika, která lze transferovat, tedy za rizika, která lze pojistit. (Ducháčková a Daňhel, 2010)

Z jiného pohledu nahlíží risk management na rizika takto (Ducháčková, 2015):

- stálá rizika,
- občasná rizika,
 - dlouhodobá,
 - krátkodobá,
 - mimořádná.

Rizika stálá jsou přítomna vždy, občasná rizika pouze v určitou dobu. Krátkodobá občasná rizika se dále rozlišují na rizika, která jsou realizována pouze jedenkrát, tedy jednorázová a na rizika opakovaná, která jsou realizována vícekrát. (Ducháčková, 2015)

2.2.3 Nejvýznamnější podnikatelská rizika

Společnost Allianz Global Corporate & Specialty sestavuje ve spolupráci s mezinárodním týmem expertů tzv. barometr rizik. Výsledkem této studie je žebříček deseti nejvýznamnějších rizik pro firmy v celém světě.

Následující tabulka 8 uvádí žebříčky podnikatelských rizik pro roky 2015, 2018 a 2019.

Tabulka 8: Top 10 rizik pro firmy po celém světě

TOP 10 rizik pro firmy po celém světě			
	pro rok 2015	pro rok 2018	pro rok 2019
1.	Přerušení provozu	Přerušení provozu	Přerušení provozu
2.	Přírodní katastrofy	Kybernetické hrozby	Kybernetické hrozby
3.	Požáry a exploze	Přírodní katastrofy	Přírodní katastrofy
4.	Změny v legislativě a regulaci	Vývoj finančního trhu	Změny v legislativě a regulaci
5.	Kybernetické hrozby	Změny v legislativě a regulaci	Vývoj finančního trhu
6.	Stagnace nebo pokles trhu	Požáry a exploze	Požáry a exploze
7.	Ztráta reputace nebo hodnoty značky	Nové technologie	Nové technologie
8.	Politická rizika a násilí	Ztráta reputace nebo hodnoty značky	Klimatické změny a nepředvídatelnost počasí
9.	Posílení konkurence	Politická rizika a násilí	Ztráta reputace nebo hodnoty značky
10.	Krádež, podvod a korupce	Klimatické změny a nepředvídatelnost počasí	Nedostatek kvalifikované pracovní síly

Zdroj: vlastní zpracování podle Allianz 2015, 2018a a 2019a

Jak je z tabulky 8 patrné, na první příčce žebříčku se drží riziko přerušení provozu, a to patrně proto, že může mít hned několik příčin. Může se jednat například o přírodní katastrofy, požáry nebo výpadky IT systémů. Kybernetické hrozby obsadily v roce 2015 pátou příčku, v letech 2018 a 2019 se posunuly na příčku druhou. Takové hrozby mohou mít podobu technickou, ale může se jednat i o záměrně způsobené IT potíže. Do této kategorie se řadí i ohrožení soukromých dat klientů. Vysoko v žebříčku se dlouhodobě umisťují přírodní katastrofy. S přihlédnutím ke klimatickým změnám a čím dál větší nepředvídatelnosti počasí se od roku 2018 objevuje v žebříčku nově i takováto kategorie. Od roku 2019 se poprvé objevuje kategorie rizika nedostatku kvalifikované pracovní síly. Experti se obávají zejména nedostatku kvalifikovaných pracovníků připravených na digitální věk. (Allianz, 2015; 2018a; 2019a)

2.2.4 Metody snižování rizik

Vzhledem k tomu, že podnikatelská činnost je existencí rizik prostoupena, je vhodné používat preventivní nástroje, kterými lze rizika snižovat. Použitý nástroj by měl být vybrán na základě jeho vhodnosti podle situace a měl by být nástrojem nejméně nákladným. Jednotlivé metody lze vzájemně kombinovat. (Smejkal a Rais, 2013)

Ofenzivní řízení firmy

Ofenzivní řízení firmy je jednou z metod snižování podnikatelského rizika, které je vykonáváno managementem firmy. Zabývá se rozvojovou strategií firmy, silnými stránkami firmy a snahou o dosažení pružnosti. Správná volba rozvojové strategie může pro podnik znamenat konkurenční výhodu. Pružnosti dosahuje podnik rychlými reakcemi na změny vnitřního i vnějšího prostředí. (Smejkal a Rais, 2013)

Retence rizika

Retence rizika znamená, že podnikatel riziko podstupuje a nijak se vůči němu nebrání. Může takto činit vědomě, ale i nevědomě. Pokud podnikatel riziko rozpoznal, avšak rozhodl se nevyužít žádný nástroj snižování rizik, jde o vědomou retenci rizika. Pokud není riziko podnikatelem vůbec rozpoznáno, hovoříme o nevědomé retenci rizika.

Retenci rizika můžeme z jiného pohledu členit na dobrovolnou a nedobrovolnou. K dobrovolné retenci rizika dochází tehdy, když podnikatel s rizikem souhlasí a přebírá s ním spojenou možnost ztráty. K tomu dochází hlavně v těch případech, kdy není možné využít jinou variantu, například z důvodu nákladnosti. Nedobrovolná retence vzniká, pokud není riziko rozpoznáno, pokud jej nelze transferovat, redukovat nebo se mu vyhnout. (Smejkal a Rais, 2013)

Redukce rizika

Při uplatňování redukce rizika jsou zvolena opatření, u kterých je třeba, aby byla účinná, přijatelná, efektivní a včasná. Účinností se zde rozumí, že opatření dostatečně snižují rizika. Hledisko přijatelnosti je bráno z pohledu právního řádu, morálky nebo například ekologie. Efektivností je míněno přiměřené vynaložení nákladů na dané opatření.

Redukcí rizika můžeme chápat jednak metody, které odstraňují již příčiny vzniku rizika a dále metody, které následně snižují důsledky realizace rizika. Metody odstraňující příčiny vzniku rizika působí preventivně a jejich cílem je počet rizikových situací snižovat. Patří sem přesun rizika. Metody snižující důsledky rizika jsou diverzifikace a pojištění. (Smejkal a Rais, 2013)

Transfer rizika

Transfer rizika spočívá v přesunu rizika na jiné subjekty. Toho lze docílit uvedenými způsoby.

- Uzavření smluv.

Transferu rizika lze dosáhnout uzavřením dlouhodobých kupních smluv na dodávky surovin, ve kterých jsou ceny pevně stanovené. Tím jsou

eliminována cenová rizika. Také lze uzavřít obchodní smlouvy, ve kterých je vymezen minimální odběr produktů odběratelem nebo vymežující odběrateli dodávku produktů v určený čas.

- Leasing.

Leasingem lze na leasingovou společnost převést rizika spojena s vlastnictvím zařízení.

- Faktoring.

Faktoring je založen na postoupení pohledávek klienta faktoringové společnosti neboli faktorovi na základě smlouvy mezi věřitelem a touto společností. Souhlas dlužníka není nutný. Faktoringová společnost přebírající pohledávku je označována jako postupník. Postupitelem je ten, kdo pohledávku postoupil a musí o postoupení pohledávky informovat dlužníka. Podnik tedy může prodat pohledávky faktorovi a získat tak za ně peníze okamžitě.

- Forfaiting.

Forfaiting je založen na postoupení střednědobých nebo dlouhodobých zajištěných exportních pohledávek forfaiterovi (specializovaná firma).

- Franšíza.

Příjemcem franšízy je firma využívající značku, image, know-how, prodejní systém a kvalitu výrobků nebo služeb zadavatele franšízy. (Smejkal a Rais, 2013; Martinovičová, 2007)

Diverzifikace

Cílem diverzifikace je rozložit riziko do co největší základny. Toho se může docílit například rozšířením výrobního programu. Produkcí dalších výrobků se eliminují důsledky snížení poptávky po jiné skupině výrobků.

Diverzifikaci můžeme rozčlenit na dva typy, na vertikální a horizontální. Vertikální diverzifikace se aplikuje rozšířením aktivit podniku o výrobu vlastních komponentů (místo nákupu od dodavatelů) a prodej výrobků (místo pouhého dodávání do prodejní sítě). Tím se snižuje závislost podniku na dodavatelích a odběratelích. Horizontální diverzifikace spočívá v rozšíření výroby o další produkty, ať už příbuzné povahy (pak jde o tzv. příbuznou diverzifikaci) nebo o diverzifikaci do nepříbuzných oborů.

Dále se můžeme setkat s diverzifikací dodavatelů a odběratelů, kdy má podnik nasmlouváno více dodavatelů strategických surovin nebo více zákazníků. Poté není ohrožen výpadkem jednoho z nich. (Smejkal a Rais, 2013)

Pružnost firmy

Pružností firmy lze úspěšně snižovat důsledky určitých rizik, pokud firma dokáže na změny trhu reagovat v náležitě době. Pružnost firmy se může promítat v tom, jak adaptabilní je výroba, v možnostech záměny dodavatelů a odběratelů, v systému řízení nebo v tvorbě strategií. (Smejkal a Rais, 2013)

Sdílení rizika

Riziko lze také sdílet s dalšími účastníky podnikatelské činnosti. Pro takové případy je možné například vytvořit společný podnik nebo volné sdružení firem. Podíly jednotlivých subjektů jsou pak voleny tak, aby neúspěch neznamenal pro žádného z účastníků ohrožení jeho existence. (Smejkal a Rais, 2013)

Pojištění

Speciální formou přenosu rizika je pojištění a bude rozebráno v samostatné kapitole.

Vyhýbání se rizikům

Vyhýbání se rizikům je přístup, kterým se podnikatel ochuzuje o podnikatelské příležitosti. Tuto metodu je vhodné využít pouze tehdy, je-li riziko neúspěchu opravdu velké. Dlouhodobé vyhýbání se riziku zamezuje firemnímu růstu. (Smejkal a Rais, 2013)

Vytváření rezerv

Rezervy jsou taková aktiva, která jsou využívána za mimořádných okolností. Podniky si mohou vytvářet hmotné a finanční rezervy. Hmotné neboli materiálové rezervy pomáhají podnikům překonat výpadky dodávek od dodavatelů. Finanční rezervy jsou tvořeny pro období nedostatku finančních prostředků. Účetní rezervy jsou předepsány legislativou a využívají se na budoucí náklady, například na opravy hmotného majetku. (Smejkal a Rais, 2013)

3 POJIŠTĚNÍ

3.1 Úvod do pojišťovnictví

Lidé vždy byli a jsou ovlivňováni nahodilými událostmi a jejich negativními důsledky. Četnost a rozsah těchto událostí se mění a vyvíjí v průběhu času. Díky vědecko-technickému pokroku může být vyrovnávání se s některými důsledky snazší, na druhou stranu vlivem vývoje vznikají nové jevy a skutečnosti, kvůli kterým mohou jiné nahodilé události s negativními důsledky vznikat. Rozsah negativních dopadů nahodilých událostí může vzrůstat i vlivem soustředění materiálu, vybavení a dalších hodnot na malých plochách.

S nahodilými událostmi a jejich negativními dopady jsou spojeny kategorie pojištění a pojišťovnictví, jejichž význam a role se v průběhu času neustále zvyšuje. Pojištění je totiž vhodným nástrojem řešení těchto negativních dopadů a má v této oblasti velký význam, neboť napomáhá stabilizovat ekonomickou úroveň jednotlivců a podnikatelských subjektů, tedy ekonomických subjektů a dále má vliv na tržní ekonomiku, neboť pokud nahodilosti nastanou, kryje ztráty z pojistných plnění. Z jiného pohledu lze říci, že pojišťovnictví je odvětvím ekonomiky, které se zabývá provozováním pojistných produktů. (Ducháčková, 2015)

3.2 Pojem pojištění

Ekonomický subjekt má dvě možnosti financování důsledků nahodilých událostí. První možností je metoda samopojištění, kdy jsou dopady rizik kryty vlastními zdroji. Může jít o vlastní prostředky nebo o úvěr, případně o obojí. Druhou možností je využití pojištění, kdy je riziko přesouváno na instituci, která pojištění provozuje. Pojištění je tak nástrojem finanční eliminace negativních důsledků nahodilostí. Těto eliminace je docíleno poskytnutím finanční náhrady vzniklých dopadů realizace rizika. Negativní důsledky realizace rizika se pak přesouvají na specializovanou finanční instituci prostřednictvím platby pojistného, což je cena za nesení rizika. (Martinovičová, 2007; Ducháčková, 2015)

Všichni, kdo se pojištění účastní, se podílejí na tvorbě kolektivní rezervy. Velikost jednotlivých příspěvků závisí na riziku, a to na jeho velikosti, pravděpodobnosti realizace a předpokládaném rozsahu jeho dopadů. Je nutné, aby byla velikost kolektivní rezervy dostatečná k úhradě negativních dopadů realizací rizik. Pojištěním tak dochází k vyrovnávání rizika mezi subjekty zúčastněnými na pojištění. (Ducháčková, 2015)

Pojištění je finanční službou, která za úplatu poskytuje pojistnou ochranu a nese následující rysy (Ducháčková, 2015):

- abstraktní charakter,
při realizaci přesně definované nahodilé události se pojišťovna zavazuje vyplatit náhradu,
- úzká vazba na nahodilé skutečnosti z pohledu provozování služby,
není jasné, zda a kdy nahodilost nastane a který subjekt postihne,
- dlouhodobý charakter,
- placení za službu předem,
- tvorba dočasně volných prostředků,
investované dočasně volné prostředky se použijí na výplatu náhrad vzniklých událostí.

3.3 Účastníci pojistného vztahu

Základními účastníky pojistného vztahu jsou pojistitel, pojistník a pojištěný.

Pojistitel je právnická osoba oprávněná k provozování pojištění, tedy pojišťovna. Kromě pojišťovny může být pojistitelem i instituce, která má k provozování pojištění povolení.

Pojistník je fyzická nebo právnická osoba. Uzavřením smlouvy s pojistitelem se pojistník zavazuje platit sjednané pojistné za pojistnou ochranu.

Pojištěný je osoba, jejíž majetek, život nebo zdraví je předmětem pojištění.

Obmyšlený je osoba, které bude vyplaceno plnění v případě úmrtí pojištěného.

Poškozený je osoba, které bude vyplaceno plnění z pojištění odpovědnosti za škodu. (Ducháčková, 2015)

3.4 Členění pojištění

Pojištění může být členěno podle právního hlediska, podle způsobu tvorby rezerv, podle druhu krytých rizik, podle předmětu pojištění atd.

3.4.1 Základní klasifikace pojištění

Cipra (2006) pojištění klasifikuje následujícím způsobem.

Soukromé pojištění

Soukromé neboli komerční pojištění zahrnuje pojištění osob, majetku, pojištění odpovědnosti za škodu, úrazové pojištění a soukromé zdravotní a nemocenské pojištění.

Sociální pojištění

Sociální pojištění hradí dávky v případech dočasné nebo trvalé pracovní neschopnosti. Jedná se o nemocenské pojištění, sociální důchodové pojištění a penzijní pojištění.

Zdravotní pojištění

Pro zdravotní pojištění se používá označení veřejné zdravotní pojištění a jsou z něj hrazeny náklady na zdravotní péči.

3.4.2 Členění pojištění z právního hlediska

Z právního pohledu se pojištění rozděluje na dobrovolné a povinné.

Dobrovolné pojištění

U dobrovolného pojištění závisí sjednání pojistné smlouvy na rozhodnutí zájemce o pojištění.

Povinné pojištění

Pojištění povinné se dále dělí na povinně smluvní pojištění a na zákonná pojištění. Povinnost pojištění je určena právním předpisem nebo zákonem. (Ducháčková, 2015)

3.4.3 Členění pojištění podle způsobu tvorby rezerv

Podle způsobu tvorby rezerv rozlišujeme pojištění riziková a rezervotvorná.

Pojištění riziková

U rizikových pojištění se neví jednoznačně, zda pojistná událost skutečně nastane. Pokud k události nedojde, pojišťovna pojistné plnění neposkytne. Patří sem například pojištění majetku a pojištění odpovědnosti za škodu.

Pojištění rezervotvorná

V rámci rezervotvorných pojištění se vytváří rezerva na pojistné události, které v budoucnosti mají vzniknout. Patří sem pojištění osob. (Martinovičová, 2007; Ducháčková, 2015)

3.4.4 Členění podle druhu krytých rizik

Podle druhu krytých rizik rozlišujeme pojištění životní a neživotní.

Pojištění životní

Životní pojištění kryje životní události, a to konkrétně riziko smrti a riziko dožití.

Pojištění neživotní

Neživotní pojištění kryje neživotní rizika, jako například majetková rizika, rizika spojená s osobami (nemoc, úraz), rizika spojená s odpovědností za škodu a rizika spojená s finančními ztrátami. (Ducháčková, 2015)

3.4.5 Členění pojištění podle předmětu pojištění

Podle předmětu pojištění rozlišujeme pojištění majetku, osob a odpovědnosti za škodu.

Pojištění majetku

Pojištění majetku se využívá v případech, kdy může být majetek poškozen, zničen, ztracen nebo odcizen.

Pojištění osob

Pojištěním osob jsou pojišťovány osoby pro případ smrti, dožití nebo úrazu.

Pojištění odpovědnosti za škodu

Pojištění odpovědnosti za škodu se sjednává pro krytí finančních náhrad za škody na životě, zdraví nebo majetku. (Martinovičová, 2007)

3.5 Pojistné plnění

Pojistné plnění je peněžní (případně věcná nebo naturální) náhrada, která je poskytnuta pojistitelem v případě pojistné události. Pokud je tato náhrada peněžní, má formu náhrady škody nebo výplaty pojistného plnění. Velikost pojistného plnění je určena mimo jiné smluvními podmínkami.

Je-li předmětem pojištění krytí konkrétních potřeb, cílem je náhrada vzniklé škody. Je-li předmětem krytí abstraktních potřeb, cílem je výplata pojistného plnění. Na základě tohoto rozdělení rozlišujeme dvě formy pojištění. (Ducháčková, 2015)

3.5.1 Formy pojištění

Pojistná částka určuje závislost mezi pojistným plněním a škodou. Tuto závislost udávají formy pojištění. Pojistná částka je veličina vyjadřující výši pojistného plnění nebo jeho horní hranici.

Pojištění obnosová

U pojištění obnosových neboli pojištění na pojistnou částku je dána pojistná částka udávající absolutní výši pojistného plnění. Pojistné plnění je při pojistné události vyplaceno ve výši pojistné částky nebo určitým procentem z pojistné částky. Takové pojistné plnění není závislé na výši škody. Výše pojistné částky je předem pevně stanovena v pojistné smlouvě. Platí vztah, že pojistné plnění je rovno pojistné částce. Obnosovými pojištěními jsou kryty abstraktní potřeby, jejichž rozměr je obtížně stanovitelný. Jedná se zejména o pojištění osob, pojištění na dožití, pojištění smrti a pojištění invalidity. (Ducháčková, 2015)

Pojištění škodová

V souvislosti se škodovým pojištěním se kryje konkrétní potřeba. Pojistné plnění pak záleží na výši škody. Platí zde vztah, že pojistné plnění je menší nebo rovno nastalé škodě. Pojištění nahrazuje vzniklou škodu. Pojistné plnění není nikdy vyšší než tato škoda, a tedy nedojde k obohacení pojištěného. (Ducháčková, 2015)

Formy škodového pojištění jsou (Ducháčková, 2015):

Ryzí zájmové pojištění

U ryzího zájmového pojištění není sjednána pojistná částka a škoda je pojistným plněním kryta úplně. Platí, že pojistné plnění je rovno škodě.

Pojištění na první riziko

U pojištění na první riziko je pojistná částka stanovena a vymezuje horní hranici pojistného plnění. Pokud je velikost škody nižší než pojistná částka, je kryta v plné výši. Pokud je škoda vyšší nebo rovna pojistné částce, je vyplaceno pojistné plnění ve výši této pojistné částky.

Pojištění na plnou hodnotu

Pojistné plnění je u pojištění na plnou hodnotu určeno na základě udané pojistné hodnoty (konkrétní hodnoty pojištěného majetku). Tuto hodnotu je třeba předem určit. Horní hranice pojistného plnění je udána pojistnou částkou a intenzitou pojistné ochrany. Pokud je pojistná částka nižší než pojistná hodnota, dochází k podpojištění. Pojistník pak sice platí nižší pojistné, ale v případě pojistné události dostává nižší pojistné plnění. (Ducháčková, 2015)

4 POJIŠTĚNÍ PODNIKATELSKÝCH SUBJEKTŮ

Na pojistném trhu se střetává nabídka a poptávka po pojistné ochraně. Předmětem obchodů je pojištění. Pojištění nabízí finanční ochranu nejen jednotlivcům a domácnostem, ale i podnikatelským subjektům. (Martinovičová a Čejková, 2013; Martinovičová 2007)

Pojistný trh můžeme rozdělit do dvou segmentů (Martinovičová, 2007):

věcný pojistný trh, kde se střetává nabídka a poptávka po pojištění a zajištění,

investiční pojistný trh, kde podnikatel investuje volné peněžní prostředky.

Pro potřeby této bakalářské práce se budeme dále věnovat věcnému pojistnému trhu.

4.1 Pojištění jako metoda snižování rizik

Pojištění je podle Smejkal a Raise (2013) jednou z metod snižování rizika a je formou přenosu rizika. Z hlediska teorie rizik dochází k tomu, že riziko velké škody je vyměněno za jistou malou ztrátu, čímž je míněno placení pojistného. Tím negativní důsledky rizika přebírá pojišťovna. Pojištění tvoří alternativu k tvorbě vlastních rezerv. Výhodou pojištění je pak snížení kapitálu vázaného v rezervách a možnost jej výhodně investovat.

4.2 Pojištění podle podnikových činností

Následující tabulka 9 uvádí příklady pojistných produktů, které mohou eliminovat dopady realizace uvedených rizik, vyskytujících se dle jednotlivých podnikových činností. (Martinovičová, 2007)

Tabulka 9: Pojistné produkty podle rizik podnikových činností

Rizika dle činností podniku	Pojistné produkty
výrobní	pojištění pro případ poškození nebo zničení věci živelní událostí
	pojištění strojů a strojních zařízení
	pojištění zemědělských rizik
	pojištění pro případ odcizení věcí
	pojištění ztrát způsobených přerušáním provozu
	pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem organizace
ekonomická	pojištění finančních rizik
	pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem organizace
	pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou vadným výrobkem
	pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou managementem
obchodní	pojištění ztrát způsobených přerušáním provozu
	pojištění finančních rizik
	pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem organizace
	pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem povolání
informační	pojištění elektronických zařízení
	pojištění environmentální
logistická	dopravní pojištění přepravy
	pojištění pro případ odcizení věcí
sociální	pojištění odpovědnosti za škodu při pracovním úraze nebo nemoci z povolání
	pojištění odpovědnosti organizace za škodu způsobenou zaměstnancům
	pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem povolání
	pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou managementem
	úrazové pojištění
	životní pojištění
	pojištění léčebných výloh
	pojištění příjmů v době pracovní neschopnosti

Zdroj: Martinovičová, 2007

4.3 Charakteristiky vybraných pojistných produktů pro podnikatele

Pojištění majetku

Pojištění majetku pojišťuje rizika a škody, které mohou na majetku subjektům vzniknout. Majetek bývá pojišťován na živelné události, může být také pojištěn na další rizika specifickými druhy pojištění. Je nutná přesná charakteristika těchto rizik a dále také přesná charakteristika událostí, které realizace rizik způsobují. V pojištění majetku se projevuje snaha o maximální specializaci pojišťovaných rizik a sloučení více rizik do jedné pojistné smlouvy. Často zde dochází k podhodnocení majetku, a tedy k podpojištění. (Martinovičová a Čejková, 2013)

Martinovičová a Čejková (2013) rozdělují pojištění majetku na pojištění pro případ poškození věci živelní událostí, pojištění staveb, pojištění strojů a zařízení, pojištění pro případ poškození věci vodou z vodovodních zařízení, pojištění věcí pro případ škod způsobených atmosférickými srážkami, dopravní pojištění, pojištění pro případ poškození, zničení nebo odcizení motorového vozidla, pojištění pro případ odcizení věcí, pojištění ztrát způsobených přerušením provozu.

Pojištění odpovědnosti za škodu

Pojištění odpovědnosti za škodu chrání podnikatele pro případ škod, které vzniknou na majetku, zdraví nebo zájmech třetím osobám. Pokud podnikatel vykonává činnost, nese i odpovědnost za škody, které tato činnost způsobí. Škoda nastává třetí osobě, tedy v cizí majetkové sféře. Poškozený vznáší nárok vůči pojištěnému. Na základě pojištění odpovědnosti má pojištěný právo, aby za něj škody uhradil pojistitel. Pojištění odpovědnosti může být realizováno tak, že pojištění obsahuje veškerou odpovědnost podnikatelského subjektu, nebo pouze konkrétní druh odpovědnosti. Některé druhy odpovědnosti mohou být z pojištění vyloučeny. Tento typ pojištění je velmi variabilní a patří sem mimo jiné pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla, organizace, výkonem povolání, vadným výrobkem, na životním prostředí, zaměstnancům, při pracovním úraze nebo nemoci z povolání. (Martinovičová a Čejková, 2013)

Pojištění osob

Pojištění osob kryje rizika podnikatele v občanském životě, dále také kryje rizika rodiny podnikatele a jeho zaměstnanců. Prostředky získané z pojištění osob, například v případě pracovní neschopnosti vzniklé na základě trvalých následků, zabezpečují samotného podnikatele, ale i jeho rodinu. Do pojištění osob patří úrazové pojištění, pojištění pro případ invalidity a pojištění léčebných výloh. (Martinovičová a Čejková, 2013)

Nyní budou charakterizovány některé pojistné produkty v rámci neživotního pojištění.

Pojištění elektronických zařízení

Pojištění elektronických zařízení se zaměřuje na pojištění hardwaru nebo elektronického a elektrotechnického zařízení (např. výpočetní a kancelářská technika, řídicí jednotky průmyslových procesů řídicí elektronické systémy nebo zabezpečovací technika). Pojištění je zpravidla sjednáno pro případy, kdy je zařízení zničeno nebo poškozeno a tím je omezena nebo vyloučena funkčnost tohoto zařízení. Zařízení nelze pojistit proti poškození způsobenému vlivem provozu, stárnutím nebo působením vlhkosti či chemikálií. (Martinovičová a Čejková, 2013)

Dopravní pojištění

Dopravní pojištění zahrnuje pojištění dopravního prostředku anebo přepravovaného zboží, na které působí rizika při přípravě na přepravu a při přepravě samotné. Podle způsobu přepravy je rozlišováno pojištění námořní a říční, vnitrostátní, letecké a kombinované dopravy.

Pojištění pro případ poškození, zničení nebo odcizení motorového vozidla

Poškození, zničení nebo odcizení motorového vozidla majiteli je pojistnou událostí, kterou kryje pojištění motorových vozidel. Škody mohou vzniknout živelní událostí, krádeží, loupeží, vandalismem, neoprávněným použitím vozidla nebo dopravní nehodou. Plné pojištění zahrnuje všechna rizika a nazývá se all risk. Pokud pojištění kryje pouze některá rizika, jde o tzv. omezenou havárii. (Martinovičová a Čejková, 2013)

Pojištění přepravy

Pojištění přepravy je sjednáváno pro případy poškození, zničení odcizení nebo ztráty věcí při přepravě. K těmto událostem může dojít důsledkem dopravní nehody nebo loupeže. (Martinovičová a Čejková, 2013)

Pojištění ztrát způsobených přerušáním provozu

Ztráty způsobené přerušáním provozu bývají rozsáhlé, ale také mohou být kryté pojištěním. Jedná se o pojištění přerušování provozu, neboli šomázní pojištění. Takové pojištění je vztaženo na případy, kdy je provoz přerušen úplně nebo částečně. Velikost způsobených škod je dána velikostí podniku, velikostí přímých materiálových škod a délkou doby potřebné k obnovení provozu. Protože má pojišťovna zájem na tom, aby byl provoz obnoven co nejdříve, hradí pojištěnému i náklady spojené s obnovením provozu. Věcnou škodou se zde rozumí poškození věcí, které slouží provozu, a to živelní událostí, hašením, bouráním nebo odklizením následků živelní události a poškození strojů a strojních zařízení sloužících k provozu, které byly

poškozeny riziky uvedenými v pojistné smlouvě. Následnou škodou jsou náklady nabíhající v období přerušení provozu, které jsou specifikované v pojistné smlouvě a ušlý provozní zisk. (Martinovičová a Čejková, 2013)

Pojištění v oblasti obchodu

Pojištění v oblasti obchodu má význam zejména u obchodu mezinárodního. Do tohoto pojištění spadá pojištění zahraničních přeprav zásilek, pojištění rizik zahraničněobchodních operací (teritoriální rizika jako například administrativní opatření států, sociální konflikty, války), pojištění úvěrových rizik (platební neschopnost dlužníka) a pojištění jednorázových akcí (například výstav a veletrhů). (Smejkal a Rais, 2013)

Zemědělské pojištění

Zemědělským pojištěním lze pojistit pěstované plodiny a chovaná hospodářská zvířata.

Pěstované plodiny lze pojistit proti poškození či zničení způsobenému krupobitím, požárem, vichřicí, povodněmi, sesuvem půdy nebo mrazem. Chovaná hospodářská zvířata lze pojistit na riziko nákazy onemocněními (slintavkou, kulhalkou, infekčními a parazitárními onemocněními a dalšími), na zasažení zvířete elektrickým proudem, přehřátí organismu zvířete při vysokých teplotách a akutní otravy jedy. (Česká asociace pojišťoven, 2014)

4.4 Srovnání vybraných aspektů podnikatelského pojištění na českém pojistném trhu

Podniky a podnikatelé jsou jako klienti pojišťoven velice různorodí. Vzhledem k tomu, že na ně působí různá rizika a hrozí jim odlišné škody, jsou požadavky jednotlivých podnikatelských subjektů na pojištění velmi specifické.

V této kapitole budou porovnány vybrané aspekty všeobecných pojistných podmínek pro pojištění majetku pro podnikatele na českém pojistném trhu. Pro účely tohoto porovnání byly vybrány tyto pojišťovny:

Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group, (dále jen Kooperativa),

Česká pojišťovna a.s., (dále jen Česká pojišťovna),

Allianz pojišťovna, a.s., (dále jen Allianz),

ČSOB Pojišťovna, a.s., člen holdingu ČSOB, (dále jen ČSOB Pojišťovna).

4.4.1 Obecné výluky z pojištění

Ve všeobecných podmínkách vybraných pojišťoven pro pojištění podnikatelů jsou definovány obecné výluky z pojištění, tedy věci nebo rizika, která jsou z pojistného krytí vyňata (pojišťovna škody na nich nebo jimi způsobené nehradí).

Porovnávané obecné výluky z pojištění se příliš neliší, ale drobné odchylky nalézt lze. Ve všeobecných podmínkách pojištění se vyskytují tyto výluky, které jsou společné pro všechny čtyři porovnávané pojišťovny:

- Pojištění se nevztahují na události vzniklé v důsledku:
 - válečných událostí, vzpoury, povstání, revoluce, stávkových výluky,
 - teroristických útoků,
 - jaderné energie,
 - zásahu státní moci či veřejné správy.
- Právo na pojistné plnění nevzniká, pokud by se jeho poskytnutím pojišťovna dostala do rozporu s právními předpisy jakéhokoliv státu upravujícími mezinárodní sankce za účelem udržení nebo obnovení mezinárodního míru, bezpečnosti, ochrany základních lidských práv a boje proti terorismu.
- Právo na pojistné plnění nevzniká za újmu, která byla způsobena úmyslně pojištěným, pojistníkem, oprávněnou osobou nebo jinou osobou na popud některého z nich.

Česká pojišťovna ještě navíc vymezuje, že právo na pojistné plnění nevzniká z událostí, které byly způsobeny negativními vlivy azbestu nebo formaldehydu.

Pojišťovna Allianz v rámci obecných výluk z pojištění vyčleňuje škody způsobené znečištěním všeho druhu.

ČSOB Pojišťovna zase uvádí, že její pojištění se nevztahuje na události vzniklé v důsledku vady, kterou pojištěná věc při sjednávání pojištění již měla a pojistník o ní měl nebo mohl vědět. (Kooperativa, 2018; Česká pojišťovna, 2018; Allianz, 2018b; ČSOB Pojišťovna, 2017)

4.4.2 Zachraňovací náklady

Zachraňovacími náklady se rozumí náklady vynaložené za účelem odvrácení bezprostředně hrozící pojistné události nebo zmírnění následků již nastalé pojistné události. Dále může jít

o náklady vynaložené na odklizení poškozeného majetku nebo jeho zbytků z hygienických, ekologických nebo bezpečnostních důvodů. Pojišťovny poskytují náhradu těchto zachraňovacích nákladů a také náhradu škod, které vzniknou v souvislosti s odvracením hrožící pojistné události nebo zmírněním následků nastalé pojistné události, a to do určité výše z horní hranice pojistného plnění pro danou pojistnou událost sjednaného v pojistné smlouvě.

Všechny analyzované pojišťovny shodně poskytují náhradu zachraňovacích nákladů vynaložených k záchraně života nebo zdraví osob v maximální výši 30 % z horní hranice pojistného plnění.

Jak je ale patrné z následující tabulky 10, můžeme najít odlišnosti v náhradách ostatních zachraňovacích nákladů a škod. Zatímco Kooperativa, Česká pojišťovna a ČSOB Pojišťovna poskytují náhradu zachraňovacích nákladů až do výše 10 % z horní hranice pojistného plnění, Allianz poskytuje náhradu těchto nákladů pouze do výše 5 %.

ČSOB Pojišťovna ve svých všeobecných pojistných podmínkách stanovuje pro celkovou výši náhrad zachraňovacích nákladů limit, který je 2 000 000 Kč pro jednu pojistnou smlouvu.

Česká pojišťovna navíc limituje náhradu za škodu vzniklou v souvislosti s vynakládáním zachraňovacích nákladů částkou 100 000 Kč.

Zachraňovací náklady, které byly vynaloženy se souhlasem pojistitele, hradí pojišťovny bez omezení. (Kooperativa, 2018; Česká pojišťovna, 2018; Allianz, 2018b; ČSOB Pojišťovna, 2017)

Tabulka 10: Výše náhrad za zachraňovací náklady

	Maximální výše náhrady zachraňovacích nákladů a vzniklé škody:	Maximální výše náhrady zachraňovacích nákladů vynaložených k záchraně života nebo zdraví osob:
Kooperativa	10 %	30 %
Česká pojišťovna	10 %	30 %
Allianz	5 %	30 %
ČSOB Pojišťovna	10 %	30 %

Zdroj: vlastní zpracování

4.4.3 Předmět pojištění majetku podnikatelů

Předměty pojištění majetku u analyzovaných pojišťoven jsou obecně vymezeny jako movité předměty nebo nemovité objekty či jejich soubory, které mají hmotnou povahu. Pojištění majetku se primárně vztahuje na věci, které jsou ve vlastnictví nebo spoluvlastnictví pojištěného, který je určen v pojistné smlouvě. Pojišťovny ale nabízejí i pojištění věcí, které pojištěný nevlastní ani nespoluovlastní, ale převzal je na základě smlouvy. V takovém případě se jedná o pojištění cizí věci.

Pojištěné věci jsou vždy uvedeny v pojistné smlouvě.

V rámci pojištění majetku podnikatelů všechny porovnávané pojišťovny shodně nabízejí možnost pojistit (nebo připojistit) budovy a vedlejší stavby, finanční prostředky, zásoby, cenné předměty, elektronická zařízení a věci umělecké a historické hodnoty.

Na druhou stranu pojišťovny totožně nepojišťují motorová a přípojná vozidla, která mají přidělenou registrační značku a jsou určena k provozu na pozemních komunikacích, práva a jiné předměty právních vztahů, plavidla, letadla a kolejová vozidla.

Pojišťovna Kooperativa z pojištění vylučuje stavby na vodních tocích, zásoby sena nebo slámy a budovy či stavby, v nichž jsou zásoby sena nebo slámy uloženy, věci umístěné v podzemí v souvislosti s důlní, těžební nebo stavební činností, zásoby suroviny uložené v dolech a fotovoltaické elektrárny a jejich příslušenství.

Česká pojišťovna nevztahuje pojištění majetku taktéž na stavby na vodních tocích a dále na neudržované a opuštěné stavby, dočasné stavby a stavby podzemní.

Pojišťovna Allianz své pojištění nevztahuje na stavby rozestavěné nebo v rekonstrukci, stavby dočasné, jako například stany, nafukovací haly nebo stavební buňky, skleníky a fóliovníky a stavební součásti staveb, které mají uměleckou nebo historickou hodnotu, jako například sochy a fresky.

Pojištění majetku ČSOB Pojišťovny se obdobně nevztahuje na stavby nespojené se zemí pevným základem, jakými jsou stany a nafukovací haly, dále pak také na stavby na vodních tocích a na stavby ve zkušebním provozu, stavby, které ještě nelze dle právních předpisů užívat a na pozemní komunikace a zpevněné plochy.

Dále žádná z vybraných pojišťoven v rámci pojištění majetku podnikatele nepojišťuje pozemky, ani porosty a rostliny na nich. Kooperativa navíc vymezuje, že pojištění se nevztahuje na povrchové a podzemní vody, ložiska nerostů a jeskyně.

Pojišťovna Kooperativa umožňuje sjednat pojištění i na živá zvířata. Pro potřeby tohoto pojištění jsou pak brána za movité předměty a mohou být pojištěna na pojistná nebezpečí vyjmenovaná v pojistné smlouvě. Pojišťovna Allianz v rámci pojištění majetku sjednává pojištění na zvířata, která jsou vedena jako zásoby drobných domácích zvířat za účelem prodeje (například v akvaristice). Česká pojišťovna a ČSOB Pojišťovna zvířata v rámci pojištění majetku nepojišťují.

Pojišťovna Allianz jako jediná nabízí pojištění automatů, tedy zařízení, pro jejichž fungování je nutná finanční úhrada. Lze pojistit například parkovací, telefonní, výherní a prodejní automaty a bankomaty. Pojištění se vztahuje i na jejich obsah, avšak nevztahuje se na peněžní hotovost. (Kooperativa, 2018; Česká pojišťovna, 2018; Allianz, 2018b; ČSOB Pojišťovna, 2017)

4.4.4 Pojistná nebezpečí pojištění majetku podnikatelů

Pojistná nebezpečí, tedy možné příčiny vzniku pojistné události, se u pojištění majetku podnikatelů analyzovaných pojišťoven vesměs neliší.

Pojištění se shodně vztahují na poškození nebo zničení věci důsledkem požáru, výbuchu, přímého úderu blesku, vichřice, krupobití, zemětřesení, povodně nebo záplavy, sesuvu půdy, zřícení skal nebo zemin, pádu stromu nebo stožáru, laviny, tíhy sněhu nebo námrazy či vodovodního nebezpečí. Dále také na poškození nebo zničení věci důsledkem nárazu nebo zřícení pilotovaného letícího tělesa, jeho částí či nákladu nebo nárazu dopravního prostředku. Pojištění pokrývá i škody vzniklé vandalismem nebo odcizením.

Pojišťovny Kooperativa, Allianz a ČSOB Pojišťovna své pojištění ještě vztahují i na působení kouře, který vznikl v důsledku nahodilé události a unikl z technického zařízení v místě pojištění. (Kooperativa, 2018; Česká pojišťovna, 2018; Allianz, 2018b; ČSOB Pojišťovna, 2017)

4.5 Pojistné produkty pro podnikatele na českém pojistném trhu

Jednotlivé pojišťovny na českém pojistném trhu nabízejí širokou škálu pojistných produktů, které se značně liší. Pojistné produkty mohou být sjednávány jednotlivě, ale i spojovány nebo se lze pojistit komplexně připraveným pojistným balíčkem. V této kapitole budou popsány vybrané pojistné produkty či komplexní balíčky, které zvolené pojišťovny nabízejí.

4.5.1 Kooperativa

Pojištění TREND

Pojištění TREND je pojistný produkt, který je určen zejména pro živnostníky a obchodní společnosti a může obsahovat pojištění majetku, skel a elektronických zařízení. Dále pak pojištění odpovědnosti za újmu a pojištění vlastních peněz a cenin při přepravě prováděné pověřenou osobou nebo pojištění vlastních movitých věcí během silniční dopravy. V rámci balíčku jsou pojištěny objekty nemovité (budovy, ostatní stavby a realizované stavební úpravy v prostorách pronajatých k podnikání), zároveň i předměty movité (zásoby, cenné předměty, nábytek a zařizovací předměty). Pojištění odpovědnosti za újmu může zahrnovat újmu vyplývající z provozu firmy, újmu, která byla způsobena vadou výrobku či vadně provedenou prací. Pojištění kryje případy poškození či zničení majetku podnikatele živelní událostí, krádeží, vandalismem či odcizení věci. (Kooperativa, 2017a)

Pojištění START PLUS

Pojištění START PLUS je souborný pojistný balíček koncipovaný pro drobné podnikatele, který je vhodný zejména pro subjekty podnikající v oblasti obchodu, řemesel, malovýroby, oprav nebo služeb. Balíček obsahuje pojištění majetku (nemovité objekty a movité předměty) a odpovědnosti za újmu vyplývající z provozu firmy, újmu způsobenou závadou na výrobku či vadně provedenou prací a dále odpovědnost za škodu finanční, újmu nemajetkovou a v případě škody způsobené společností odpovědnost členů orgánu. (Kooperativa, 2017b)

Pojištění přerušení provozu pro nezávislé činnosti

Pojištění přerušení provozu pro nezávislé činnosti je speciální produkt, který je vhodný pro podnikatele vykonávající nezávislou činnost, například pro lékaře, zubní lékaře, advokáty, notáře či auditory. V případě přerušení jejich provozu důsledkem pracovní neschopnosti vlivem nemoci nebo úrazu či nařízené karantény toto pojištění kryje pojištěnému ušlý zisk a také stále náklady, které pojištěný vynakládá po dobu přerušení provozu. (Kooperativa, 2017c)

Pojištění hotelů a penzionů

Pojištění hotelů a penzionů je balíček, který obsahuje pojištění majetku, odpovědnosti a přerušení provozu a je vhodný zejména pro menší hotely a penziony. Pojištění majetku zde kromě běžných předmětů pojištění zahrnuje například i zahradní nábytek a nábytek na terasách, vybavení kuchyně a světelné reklamy. (Kooperativa, 2017d)

4.5.2 Česká pojišťovna

Pojištění majetku a odpovědnosti JISTOTA

Pojištění majetku a odpovědnosti JISTOTA je pojistný program vhodný pro malé a střední podnikatele. Využívají ho zejména drobní živnostníci a podnikatelé, jako například provozovatelé obchodů, restaurací či penzionů a další. Program je variabilní a obsahuje široký rozsah krytí rizik. V rámci programu lze sjednat pojištění movitých věcí a vlastních i pronajatých budov. Majetek je chráněn před živelními pohromami, vodovodními škodami, zloději a vandaly. Speciálně mohou být pojištěna i elektronická zařízení, stroje a strojní zařízení, stavební a zemědělské stroje a stavební a montážní rizika. V rámci programu je pojištěna i odpovědnost podnikatele a přerušení provozu, které nahrazuje zisk a stálé náklady. (Česká pojišťovna, 2019a)

Pojištění dopravců a zasílatelů

Pojistný program pojištění dopravců a zasílatelů je cílen na provozovatele silniční dopravy, drážní dopravce, zasílatele a majitele zásilek, které jsou přepravovány. S rostoucím objemem a hodnotou přepravovaného zboží rostou i dopravní rizika. Toto pojištění chrání pro případ poškození, zničení či pohřešování zásilek. V rámci programu si pojištěný může sjednat pojištění odpovědnosti silničního dopravce, odpovědnosti v drážní dopravě nebo odpovědnosti zasílatele či pojištění přepravy zásilek a finanční způsobilosti dopravce. Pojištění se pak může vztahovat například na škody vzniklé při nakládce a vykládce (třeba únikem tekutých hmot), na škody na rychle se kazícím zboží, na škody vzniklé poškozením zboží důsledkem dopravní nehody nebo na škody způsobené na věcech poškozením obalu nebo poškozením plachty. (Česká pojišťovna, 2019b; 2019c)

Pojištění jednorázových akcí

Česká pojišťovna dále nabízí program pro organizátory jednorázových akcí a vystavovatele, který se vztahuje na pojištění koncertů, sportovních utkání, turnajů a závodů, slavností a plesů, dětských táborů nebo výstav a veletrhů. Na danou jednorázovou akci se pak může vztahovat pojištění majetku (vystavovaných exponátů, výstavních stánků, zboží a osobních věcí vystavovatelů), přepravy zásilek, odpovědnosti pořadatelů a vystavovatelů a pojištění finančních ztrát v důsledku nekonání akce, které kryje organizátorům marně vynaložené náklady na organizaci akce, jejíž konání bylo zrušeno, přesunuto nebo odloženo. (Česká pojišťovna, 2019d; 2019e)

Pojištění alternativních zdrojů energie

Pojištění alternativních zdrojů energie je speciálním produktem, který chrání různé typy alternativních zdrojů energie. Toto pojištění nahrazuje škody, poskytuje prostředky pro obnovu poškozených zařízení a nahrazuje finanční ztráty vzniklé po dobu opravy. Pojištění je určeno pro majitele fotovoltaických, větrných a malých vodních elektráren a bioplynových stanic. (Česká pojišťovna, 2019f)

4.5.3 Allianz

Pojištění podnikatelů PRO

V rámci produktu pojištění podnikatelů PRO si lze jednotlivá pojištění nastavit individuálně podle konkrétních potřeb. Základním pojištěním je zde pojištění majetku. Dále lze volitelně připojistit elektroniku, sklo, přerušení provozu, náklad, stroje a zařízení a odpovědnost podnikatele. Zmiňované pojištění elektroniky se může vztahovat například na elektronické vybavení kanceláří, zdravotnickou elektroniku nebo elektroniku v autoservisech. Pojištění skel zase zahrnuje krytí škod na vnějším či vnitřním zasklení, na skleněných částech movitých věcí, jako jsou zrcadla a osvětlení a dále na štíty, tabule a vitríny. (Allianz, 2018b)

Komplexní pojištění podnikatelů NOE Plus

Podnikatel si může zvolit jeden z přednastavených balíčků v rámci produktu s názvem NOE Plus. Jedná se o komplexní pojištění podnikatelů a lze ujednat ve variantách Normal, Optimal nebo Exkluziv plus. Předmětem pojištění jsou budovy, movité věci a odpovědnost. Základní varianta Optimal obsahuje pojištění budov proti požáru, vichřici, krupobití a vodě z vodovodního zařízení, dále pojištění movitých věcí proti zmíněným nebezpečím a krádeži, vloupání a loupeži. Varianta Optimal budovy navíc pojišťuje proti povodním, záplavám a dalším nebezpečím a krom movitých věcí se zabývá i pojištěním denních tržeb a věcí uložených v trezoru. Varianta Exkluziv Plus nabízí nejširší krytí rizik, mezi něž zahrnuje i vandalismus, rozbití skel, přepětí, atmosférické srážky a poškození zateplené fasády zvířaty a hmyzem a dále i poškození elektroniky a strojů a zařízení. (Allianz, 2018b)

Pojištění letadel

Speciálním pojištěním, které pojišťovna Allianz nabízí, je pojištění letadel. Provozovatelé letadel podstupují v souvislosti s jejich činností rizika, jejichž důsledkem může být škoda na majetku, ale také na lidském zdraví. Pojistná ochrana v rámci pojištění letadel zahrnuje

pojištění odpovědnosti za škody způsobené provozem letadel, úrazové pojištění osob v letadle a havarijní pojištění. Pojistný produkt lze sjednat pro jednotlivá letadla, celé flotily a modely letadel. Pojištění odpovědnosti může být sjednáno na škody způsobené cestujícím v letadle nebo třetím osobám, které se nacházejí mimo pojištěné letadlo, dále na škody na nákladu a zavazadlech a také na provoz bezpilotního letadla nebo modelu letadla. Úrazové pojištění osob pojišťuje piloty, posádku a cestující pro případ trvalých následků nebo smrti důsledkem úrazu. Havarijní pojištění kryje škody na letadle, které způsobila nehoda, krádež nebo jiná událost za letu, rolování nebo na zemi. (Allianz, 2014)

Pojištění mezinárodního obchodu

Dalším speciálním pojištěním, které pojišťovna Allianz nabízí je pojištění mezinárodního obchodu. Jedná se o pojistný program vhodný pro menší i velké podnikatele, kteří výkonem své činnosti podstupují mezinárodní rizika. Pojistný produkt je sjednán na míru konkrétnímu podnikateli a může obsahovat pojištění nákladu, aut, profesní odpovědnosti, odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku a pojištění zásilek. (Allianz, 2019b)

4.5.4 ČSOB Pojišťovna

Pojištění pro živnostníky a menší firmy

Živnostníci a malé firmy si mohou u ČSOB Pojišťovny nastavit rozsah a cenu pojištění individuálně podle svých potřeb a možností. Pojištění pro živnostníky a menší firmy je určeno především ke krytí škod na majetku (movitém i nemovitém), k náhradě újmy, za kterou je pojištěný zodpovědný a ke krytí ušlého zisku při přerušení provozu.

Pojištění staveb kryje škody způsobené živelní událostí (požárem, vichřicí, krupobitím, tíhou sněhu), povodní nebo záplavou a vandalismem. Součástí je pojištění poškození skel. Další možností je pojištění movitých věcí, tedy například zásob, cenností a stavebních součástí. Toto pojištění pokrývá škody způsobené živelní událostí, odcizením, vandalismem, a také škody způsobené technickou poruchou strojů a elektroniky a škody vzniklé při přepravě na silnici. Součástí je dále pojištění přepravy věcí a peněz. Pojištění odpovědnosti kryje újmu vzniklou třetí osobě na věci a zdraví, která vznikla prováděnou činností, vztahem nebo vadou výrobku pojištěného. Limit plnění u pojištění odpovědnosti je až 20 milionů Kč. Pojištění přerušení provozu kryje pravidelné náklady, náklady vzniklé na základě škody na věci (tzv. vícenáklady) a ušlý zisk, pojištěný si zde sám volí denní limit pojistného plnění. Tato pojištění je možné

sjednat každé jednotlivě, nebo všechna společně jednou pojistnou smlouvou. (ČSOB Pojišťovna, 2018a)

Pojištění pro firmy a korporace

Při pojišťování firem a korporací provádí ČSOB Pojišťovna zdarma analýzu podnikatelských rizik a audit pojistných smluv subjektu. Pro každou firmu nebo korporaci je pak sestaveno nejvhodnější pojištění na míru na základě zjištění ze zmíněných analýz. Firmy a korporace mají možnost výběru z široké nabídky pojištění. ČSOB Pojišťovna poskytuje například živelní pojištění, pojištění odcizení, pojištění vozidel, strojů, elektronických zařízení, věci při přepravě, stavebně-montážní pojištění, pojištění živelního a strojního přerušení provozu, pojištění profesní odpovědnosti (například pro poskytovatele zdravotní péče, auditory, účetní, dražebníky či veterinární lékaře). (ČSOB Pojišťovna, 2018b)

Pojištění bytového domu

Pojištěním bytového domu lze pojistit celý bytový dům a vedlejší stavby, jako jsou garáže, kotelny, oplocení a dětská hřiště. Pojištění se vztahuje i na výtahy, čerpadla, kamerové systémy, zařízení společných prostor, hasicí přístroje a stroje a zařízení pro údržbu bytového domu.

Pojistit lze škody vzniklé poškozením nebo zničením (požárem, výbuchem, úderem blesku, nárazem nebo zřícením letadla, vniknutím atmosférických srážek), poruchami, nehodami, vandalstvím a škody, za které je subjekt zodpovědný. V ceně pojištění jsou asistenční služby ČSOB Pojišťovny a úhrada nákladů za náhradní ubytování pro případ, že se byt stane po pojistné události neobyvatelným. Asistenční služby fungují nepřetržitě a zajišťují služby instalatérů, elektrikářů, topenářů, plynářů a také deratizaci a čištění ucpané kanalizace. (ČSOB Pojišťovna, 2018c)

Zemědělské pojištění

Zemědělci se mohou před podnikatelskými riziky chránit specifickým pojištěním. I u zemědělců provádí ČSOB Pojišťovna zdarma analýzu rizik a následně vytváří konkrétní pojistnou nabídku na míru. Kromě běžných pojištění podnikatelských rizik, jakými jsou pojištění majetku, vozidel, strojů, zásob, živelní škody, krádež a odpovědnost za škodu, mohou být v rámci zemědělského pojištění pojištěna i hospodářská zvířata a zemědělské plodiny. Předmětem pojištění hospodářských zvířat mohou být například prasata, drůbež, skot, ovce a kozy. Předmětem pojištění zemědělských plodin mohou být obilniny, luskoviny, okopaniny, ovoce nebo zelenina. (ČSOB Pojišťovna, 2018d)

Jak je patrné, na českém pojistném trhu je pro podnikatele nabízena škála pojistných produktů, které se značně odlišují. Podnikatelé si mohou vybírat z variant jednotlivých pojistných produktů a ty případně spojovat do jedné pojistné smlouvy nebo si mohou zvolit balíček připravený pojišťovnou, který obsahuje vícero pojištění najednou. Některé pojistné produkty se vyznačují svojí univerzálností a jsou vhodné pro různé podniky a podnikatele. Jiné pojistné produkty nabízené pojišťovnami jsou velice specifické a zaměřené výhradně na konkrétní cílovou skupinu (například zemědělská pojištění, pojištění pro hotely, pojištění letadel). Pojišťovny poskytují pojištění podnikatelů zpravidla individuálně, někdy dokonce na základě auditu podnikatelských rizik, podle konkrétních potřeb jednotlivých podnikatelů.

ZÁVĚR

Se vzrůstajícím počtem podnikatelských subjektů se zvyšuje i potřeba uplatnění metod snižování rizik působících na všechny ekonomické subjekty. Cestou k úspěchu podnikatele je schopnost s riziky se vyrovnat, neboť spolu s nimi přichází naděje na vyšší úspěch nebo zisk. Rizika, v důsledku jejichž realizace vznikají podnikateli škody, je nutné rozpoznat, pochopit a jejich dopady eliminovat. Jednou z metod snižování rizik je právě pojištění podnikatelských subjektů, které se jeví jako vhodný nástroj k ochraně podnikatelských aktivit.

Náplň práce byla rozdělena do čtyř hlavních kapitol, jejichž rozsah plně pokrývá vymezený cíl této bakalářské práce.

První kapitola se zabývá vymezením pojmů podnik a podnikatel a také rozlišením jednotlivých právních forem podnikání. Je zde poukázáno i na vzrůstající tendenci ve vývoji počtu ekonomických subjektů v letech 1990 až 2018.

Druhá kapitola se věnuje riziku. Pozornost je soustředěna zejména na klasifikaci rizik podle různých hledisek. Je zřejmé, že třídění rizik vede k jejich lepšímu pochopení a získání tak lepší představy o jejich povaze, významu a velikosti. V kapitole je vymezen i obor risk management, jehož význam stále roste a jednotlivé metody snižování rizik, mezi něž patří i pojištění. Významným ukazatelem je tzv. barometr rizik pro roky 2015, 2018 a 2019. Jedná se o žebříček 10 největších rizik pro firmy po celém světě, který je sestaven týmem mezinárodních expertů.

Třetí kapitola je zaměřena obecně na nástroj pojištění, jeho členění a klasifikaci.

Čtvrtá kapitola analyzuje pojištění podnikatelských subjektů. Jsou zde vymezeny druhy tohoto pojištění a charakteristiky vybraných pojistných produktů. Pro účely porovnání pojistných produktů byly vybrány následující aspekty podnikatelského pojištění majetku: obecné výluky z pojištění, zachraňovací náklady, předměty pojištění majetku podnikatelů a pojistná nebezpečí. Analyzovány byly pojistné podmínky pojištění majetku podnikatelů u pojišťovny Kooperativa, České pojišťovny, Allianz pojišťovny a ČSOB Pojišťovny. V jednotlivých podkapitolách jsou vymezeny konkrétní odlišnosti pojistných podmínek pojištění majetku podnikatelů těchto vybraných pojišťoven. V samotném závěru práce jsou představeny jednotlivé pojistné produkty, ucelené balíčky a speciální pojištění, která jsou zmíněnými pojišťovnami podnikatelům nabízena. Z předloženého výběru pojišťovacích produktů a jeho popisu je patrné, že český pojistný trh nabízí podnikatelům širokou škálu možností pro pojištění jejich majetku, aktivit, odpovědnosti a dalšího. Jedná o velice specializovanou oblast, která mnohdy vyžaduje individuální přístup pojišťoven k jejich klientům.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] Allianz: Barometr rizik 2015. *Allianz* [online]. Praha, 2015 [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <http://www.allianzfoto.cz/data/Allianz%20Barometr%20rizik/Allianz%20Barometr%20rizik%202015.pdf>
- [2] Allianz: Barometr rizik 2018. *Allianz* [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <https://www.allianz.cz/vse-o-allianz/tiskove-centrum/tiskovy-archiv/rok-2018/nejvetsi-strasak-pro-firmy-preruseni.html>
- [3] Allianz: Barometr rizik 2019. *Allianz* [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <https://www.allianz.cz/vse-o-allianz/tiskove-centrum/tiskove-zpravy/nejvetsim-rizikem-pro-firmy-zustava.html>
- [4] Allianz: Allianz podnikání smluvní dokumentace. In: *Pojištění pro privátní i firemní klientelu – Allianz pojišťovna* [online]. 2018 [cit. 2019-04-18]. Dostupné z: https://www.allianz.cz/file/45275/predsmluvni_info_Podnikatele_12._2018_v9_spojene_nove_podminky_FINAL3.pdf
- [5] Allianz: Pojistné podmínky pro pojištění letadel. In: *Pojištění pro privátní i firemní klientelu – Allianz pojišťovna* [online]. 2014 [cit. 2019-04-25]. Dostupné z: https://www.allianz.cz/file/22995/Pojistne_podminky_Letadla_2014.pdf
- [6] Allianz: Mezinárodní obchod. *Pojištění pro privátní i firemní klientelu – Allianz pojišťovna* [online]. 2019 [cit. 2019-04-25]. Dostupné z: <https://www.allianz.cz/produkty/pro-firmy/mezinarodni-obchod.html>
- [7] CIPRA, Tomáš. *Finanční a pojistné vzorce*. Praha: Grada, 2006, 376 s. ISBN 80-247-1633-X.
- [8] Česká asociace pojišťoven: Pojištění podnikatelů. *Česká asociace pojišťoven* [online]. 2014 [cit. 2019-04-06]. Dostupné z: <http://www.cap.cz/vse-o-pojisteni/pojisteni-podnikatelu>
- [9] Česká pojišťovna: Pojištění majetku a odpovědnosti podnikatele a právnických osob. In: *Česká pojišťovna: Spoléhá na nás téměř 3 miliony klientů* [online]. 2018 [cit. 2019-04-18]. Dostupné z: <https://www.ceskapojistovna.cz/documents/10262/50015/majetek-odpovednost-firmy-pp.pdf>

- [10] Česká pojišťovna: Drobný podnikatel, živnostník. *Česká pojišťovna: Spoléhá na nás téměř 3 miliony klientů* [online]. 2019 [cit. 2019-04-24]. Dostupné z: <https://www.ceskapojistovna.cz/podnikatel-zivnostnik>
- [11] Česká pojišťovna: Dopravci a zasílatelé. *Česká pojišťovna: Spoléhá na nás téměř 3 miliony klientů* [online]. 2019 [cit. 2019-04-24]. Dostupné z: <https://www.ceskapojistovna.cz/dopravci-a-zasilatele>
- [12] Česká pojišťovna: Pojištění odpovědnosti silničního dopravce. *Česká pojišťovna: Spoléhá na nás téměř 3 miliony klientů* [online]. 2019 [cit. 2019-04-25]. Dostupné z: <https://www.ceskapojistovna.cz/p?pojisteni-odpovednosti-silnicniho-dopravce>
- [13] Česká pojišťovna: Pojištění jednorázových akcí. *Česká pojišťovna: Spoléhá na nás téměř 3 miliony klientů* [online]. 2019 [cit. 2019-04-25]. Dostupné z: <https://www.ceskapojistovna.cz/jednorazove-akce>
- [14] Česká pojišťovna: Jednorázové akce – Doplnkové informace. *Česká pojišťovna: Spoléhá na nás téměř 3 miliony klientů* [online]. 2019 [cit. 2019-04-25]. Dostupné z: <https://www.ceskapojistovna.cz/jednorazove-akce/doplnujici-informace#nekonani>
- [15] Česká pojišťovna: Alternativní zdroje energie. *Česká pojišťovna: Spoléhá na nás téměř 3 miliony klientů* [online]. 2019 [cit. 2019-04-25]. Dostupné z: <https://www.ceskapojistovna.cz/alternativni-zdroje-energie>
- [16] ČESKO. Zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě. In: *ASPI [právní informační systém]*. Wolters Kluwer ČR. [cit. 2019-03-11]. Dostupné také z: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1995.html>
- [17] ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. In: *ASPI [právní informační systém]*. Wolters Kluwer ČR. [cit. 2019-03-08]. Dostupné také z: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/2012.html>
- [18] ČESKO. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích. In: *ASPI [právní informační systém]*. Wolters Kluwer ČR. [cit. 2019-03-10]. Dostupné také z: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/2012.html>

- [19] ČESKO. Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob. In: *ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR*. [cit. 2019-03-11]. Dostupné také z: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/2013.html>
- [20] ČESKO. Zákon č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon. In: *ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR*. [cit. 2019-03-08]. Dostupné také z: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1991.html>
- [21] ČESKO. Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník. In: *ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR*. [cit. 2019-03-08]. Dostupné také z: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1991.html>.
- [22] Český statistický úřad: O registru – RES. *Český statistický úřad* [online]. Praha, 2016 [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/res/o_registru_res
- [23] Český statistický úřad: Organizační statistika. *Český statistický úřad* [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/organizacni-statistika-4-ctvrtletí-2018?fbclid=IwAR3DJBKOvt7zG-pZUhisK-Z41Aa_9QkMnAaLTsikF6YDsoe0P7ysc7ENthw
- [24] ČSOB Pojišťovna: Všeobecné pojistné podmínky pojištění majetku a odpovědnosti podnikatelů 2017. In: *ČSOB Pojišťovna: Pojištění pro každou situaci* [online]. 2017 [cit. 2019-04-18]. Dostupné z: https://www.csobpoj.cz/documents/10332/329473/VPP_TRUMF_2018_GDPR.pdf/94987e21-c031-49fa-878a-eb6fb21f0944
- [25] ČSOB Pojišťovna: Pojištění pro živnostníky a menší firmy. *ČSOB Pojišťovna: Pojištění pro každou situaci* [online]. 2018 [cit. 2019-04-18]. Dostupné z: <https://www.csobpoj.cz/pojisteni/podnikatele-firmy/zivnostnik-mensi-firmy>
- [26] ČSOB Pojišťovna: Komplexní pojištění firem a korporací. *ČSOB Pojišťovna: Pojištění pro každou situaci* [online]. 2018 [cit. 2019-04-19]. Dostupné z: <https://www.csobpoj.cz/pojisteni/podnikatele-firmy/firmy-korporace>

- [27] ČSOB Pojišťovna: Pojištění bytového domu pro společenství vlastníků, majitele, družstva a obce. *ČSOB Pojišťovna: Pojištění pro každou situaci* [online]. 2018 [cit. 2019-04-19]. Dostupné z: <https://www.csobpoj.cz/pojisteni/pojisteni-majetku/pojisteni-bytoveho-domu>
- [28] ČSOB Pojišťovna: Pojištění zemědělských rizik. *ČSOB Pojišťovna: Pojištění pro každou situaci* [online]. 2018 [cit. 2019-04-19]. Dostupné z: <https://www.csobpoj.cz/pojisteni/podnikatele-firmy/zemedelske-pojisteni>
- [29] DUCHÁČKOVÁ, Eva. *Pojištění a pojišťovnictví*. Praha: Ekopress, 2015, 305 s. ISBN 978-80-87865-25-5.
- [30] DUCHÁČKOVÁ, Eva a Jaroslav DAŇHEL. *Teorie pojistných trhů*. Praha: Professional Publishing, 2010, 216 s. ISBN 978-80-7431-015-7.
- [31] Kooperativa: Informace pro klienta. In: *Kooperativa: Pro život jaký je* [online]. 2018 [cit. 2019-04-18]. Dostupné z: <https://www.koop.cz/dokumenty/podnikatele-prumysl/soubor-dokumentu-pro-pojisteni-podnikatelu-2/Soubor%20dokument%C5%AF%20pro%20poji%C5%A1t%C4%9Bn%C3%AD%20podnikatel%C5%AF.pdf>
- [32] Kooperativa: Pojištění TREND. *Kooperativa: Pro život jaký je* [online]. 2017 [cit. 2019-04-22]. Dostupné z: <https://www.koop.cz/pojisteni/pojisteni-malych-a-strednich-podnikatelu/pojisteni-trend>
- [33] Kooperativa: Pojištění START PLUS. *Kooperativa: Pro život jaký je* [online]. 2017 [cit. 2019-04-22]. Dostupné z: <https://www.koop.cz/pojisteni/pojisteni-malych-a-strednich-podnikatelu/pojisteni-start-plus>
- [34] Kooperativa: Pojištění přerušování provozu pro nezávislé činnosti. *Kooperativa: Pro život jaký je* [online]. 2017 [cit. 2019-04-22]. Dostupné z: <https://www.koop.cz/pojisteni/pojisteni-malych-a-strednich-podnikatelu/pojisteni-preruseni-provozu-pro-nezavisle-cinnosti>
- [35] Kooperativa: Pojištění hotelů a penzionů. *Kooperativa: Pro život jaký je* [online]. 2017 [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: <https://www.koop.cz/pojisteni/pojisteni-malych-a-strednich-podnikatelu/pojisteni-hotelu-a-penzionu>

- [36] MARTINOVIČOVÁ, Dana. *Pojištění podnikatelských subjektů*. Ostrava: Key Publishing, 2007, 236 s. ISBN 978-80-87071-08-3.
- [37] MARTINOVIČOVÁ, Dana a Viktória ČEJKOVÁ. *Poistenie rizík malých a stredných podnikov*. Bratislava: Iura Edition, 2013, 250 s. ISBN 978-80-8078-672-4.
- [38] SMEJKAL, Vladimír a Karel RAIS. *Řízení rizik ve firmách a jiných organizacích*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2013, 488 s. ISBN 978-80-247-4644-9.
- [39] SYNEK, Miloslav et al. *Manažerská ekonomika*. 5., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2011, 480 s. ISBN 978-80-247-3494-1.
- [40] VEBER, Jaromír et al. *Management: základy, moderní manažerské přístupy, výkonnost a prosperita*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 2009, 736 s. ISBN 978-80-7261-200-0.
- [41] VEBER, Jaromír a Jitka SRPOVÁ et al. *Podnikání malé a střední firmy*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2012, 336 s. ISBN 978-80-247-4520-6.

PŘÍLOHY

Příloha A – Tabulka počtu ekonomických subjektů.....	62
--	----

PŘÍLOHA A – TABULKA POČTU EKONOMICKÝCH SUBJEKTŮ

Rok	Zapsané ekonomické subjekty celkem	z toho podle vybraných právních forem				
		soukromí podnikatelé	obchodní		družstva	státní podniky
			celkem	z toho akciové společnosti		
1990	178 993	124 455	.	658	.	3 505
1991	955 647	898 564	23 112	2 541	3 977	3 737
1992	1 118 637	1 029 343	39 495	4 076	4 041	3 272
1993	1 250 216	1 114 621	60 376	4 813	4 617	2 920
1994	1 118 534	938 221	88 424	6 017	5 214	1 522
1995	1 321 096	1 093 151	112 514	7 564	6 172	2 270
1996	1 468 940	1 202 097	130 626	9 255	6 806	1 886
1997	1 627 626	1 323 364	145 859	10 353	7 826	1 621
1998	1 781 334	1 429 946	165 123	11 697	9 276	1 312
1999	1 963 319	1 528 151	188 058	13 009	10 236	1 214
2000	2 050 770	1 572 917	204 075	14 092	11 007	1 117
2001	2 121 562	1 624 445	214 637	14 845	11 536	1 054
2002	2 223 745	1 708 204	220 461	15 260	12 085	995
2003	2 325 977	1 771 945	232 204	15 903	13 078	899
2004	2 352 601	1 770 014	244 537	16 403	13 334	803
2005	2 388 490	1 781 096	256 657	17 031	13 839	746
2006	2 430 481	1 796 336	270 884	18 093	14 391	668
2007	2 481 863	1 817 408	290 218	20 455	14 887	602
2008	2 552 149	1 845 016	311 309	22 700	15 338	526
2009	2 570 611	1 839 233	329 100	23 312	15 636	420
2010	2 637 551	1 876 998	347 753	23 991	15 690	358
2011	2 703 444	1 912 154	365 293	24 667	15 536	308
2012	2 727 654	1 903 871	382 478	25 057	15 362	289
2013	2 694 737	1 784 155	399 571	25 255	15 216	241
2014	2 733 459	1 833 441	419 444	25 439	15 154	233
2015	2 768 953	1 868 632	440 757	25 710	14 831	207
2016	2 807 532	1 894 086	462 099	26 005	14 446	199
2017	2 848 672	1 938 739	482 658	26 197	14 103	180
2018	2 889 422	1 958 944	501 187	26 391	13 783	159

Zdroj: vlastní zpracování podle Českého statistického úřadu, 2019